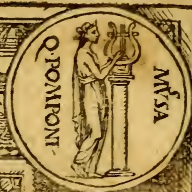
aggiunta

EMBLEMATA,

CVM ALIQVOT NVMMIS ANTIQVI OPERIS, IOANNIS SAMBVCI TIRNAVIENSIS PANNONII.

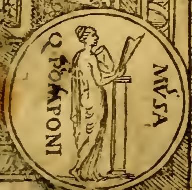
ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHRISTOPHORI PLANTINI.
M. D. LXIV.
CVM PRIVILEGIO.

PRIVILEGII TENOR.

REGIS priuilegio cautum eſt, ne quis citra voluntatem Chriſtophori Plantini imprimat, aut alicubi impreſſos importet, venales'ue habeat libros, quorum titulus eſt:

Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis, Ioan. Sambuci Tirnauienſis Pannonij.

Ars poëtica Horatij, *& in eam paraphraſis, & Commentariolum Ioannis Sambuci Tirnauienſis* Pannonij:

Tomus primus Commentariorum in Claudij Galeni opera, medicorũ principis, complectens interpretationem Artis Medicæ, & librorum ſex De locis affectis:

à die impreſſionis abſolutæ intra ſexennium. Qui ſecus faxit, tum confiſcationis librorum ipſorum, tum verò quinquaginta florenorum pœna, fiſco Regio exſoluenda, multabitur: vt latiùs in Regio diplomate expreſſum eſt. Dato Bruxellæ V. Calend. Februarij. Anno M. D. LXIII. Signato

Fabri.

VÒD EMBLEMATVM, quæ ferè κατὰ πάρεργον operibus, pro materiæ lociq́ue ratione, ornamenti atque varietatis cauſſa inſeruntur, genera ſint tria, notum eſt. Quorum exemplo quæ præſertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibuſdam, poëtarum vt modo delectent, magisq́ue accendant, obduci vera, inuoluiq́ue ſolent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac ſigna ὁριστικὰ ſint, καὶ κατανοητικά. Nam τὸ ἐμβάλλεσθαι iniicere, ac proponere aliquid obſcurius, quod explicationem, atque cogitationem requirat, etiam Græcis ſignificat; ſed ſine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obſcuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora videntur.

SYMBOLA autem ſeu παράσημα, ipſæ rerum picturæ, ac imagines dici, quaſi teſſeræ, veriùs poſſunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορὰ, diſſident. Ac etſi hæc vt problemata vniuerſa conſtitui poſſunt: trium tamen præcipuè ſunt generum, quomodò & ipſorum expoſitio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & hiſtorica, fabuloſaq́ue, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων commodè finguntur: ſed imprimis vitam,

vt hiſtoriæ, volo erudiant, vt quemadmodum illæ ſunt Philoſophia εἰδωλοποιός, ita hæc in oculos notis quibuſdam incurrant, animumq́ue auditoris agunto, quod non ſecus, quàm Poëſis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐστί. Itaque tecta, arguta, iucunda, & variè ſignificantia ſint, mutuoq́ue illa tria genera vim, figuraſq́ue impertiantur. Ipſa rerum ſimulachra ſi vulgaria ſunt, abditum innuant ſenſum, obſcuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαστα, aut ἀπίθανα (cuiuſmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Ariſtophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertius, dum analoga ſint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi poteſt, eædem quippe ſedes, atque loci vtriuſque ſunt. Siquidem & μυθικῶς, & ῥητορικῶς, & φυσιολογικῶς, quò & ἀλληγορήματα pertinent, expoſitionem admittunt: etſi non omnia tam latè pateant, quoq́ue ſunt anguſtiora, hoc magis delectant, iudicioq́ue & ſapientia nituntur, vt èpitheſes poëtarum propriæ, & aptæ, velut σφραγίδες, & συγκαλλύμματα, vt Phalereus appellat.

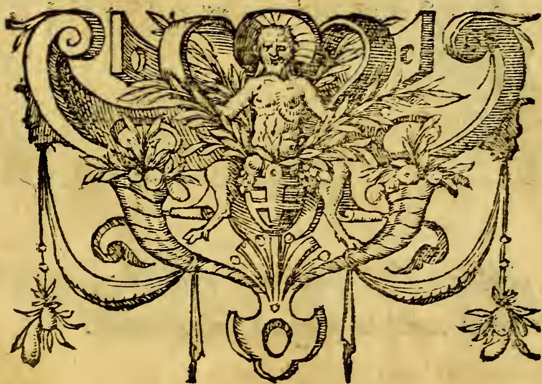
Non ſatis ergo vident, quid Emblema ſit, qui quaſuis ſententias, hiſtorias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum, res eodem exprimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, Emblema exiſtimant,

ſtimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla hiſtoriarum omnia, prouerbia, apophthegmata non ſuffigurarit? Vt ſi ſemiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias, muſcam contra elephantem pro temeritate, laterem lotum, pro inani labore, Curtij votum, Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio, & aliis circunferuntur, adducam, niſi aliquo adiuncto diſſimulentur, & ειρωνικὰ ſint, quis miretur, aut laudem tribuat? Quare ſelecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ, & ſingulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant: ſed nec multitudine figurarum, pictoriſque magis artificio, quàm poteſtate has res metimur. Quamobrem in omnibus ſit aliquantum verſatus, qui aptè παραδοξότερα comminiſci velit, atque in rerum natura quorumuis formam, cauſſas, proprietates, ac ipſam denique εἰδωλοποιηκὴν teneat, ſi legi, atque poſteritatem conſequi iuſtam ſtudet, neceſſe eſt: nec ſit ſtomachus, qui non quiddam, quod ſapiat, inueniat.

CÆTERVM QVID hoc in genere argumenti adhuc quidam præſtiterint, non meum eſt pronunciare, nec parum præſtiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos ſua cudant, coquant, denique

extrudant: nec diligentiam vitupero, πόνυ γὰρ χωρὶς οὐδὲν ἐυτυχεῖ, ac ſcio Platonem octuageſimo ætatis anno ſuos dialogos non depoſuiſſe: ſed iſta dico, vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam, meiſque incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnoſco enim quædam eſſe vulgaria, ſed aliter tamen expoſita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore inſignia, & luce, memoriaque digna, ſi amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo ſubito conſilio, præproperóque fœtu ſentiant: quòd ſi mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo, abſoluam. Conſtitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπώμενα, multa Athenæi, plura Philoſtrati, & Pauſaniæ, vnà cum poſticis vetuſtorũ nummorum partibus, lapillis variè inſignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerũ ſtudioſis breui communicare. Intereà hæc lector fidei, pignoriſque nomine habeto, ac vt citiùs reliqua prodeant, cum venia laudato. Quòd verò aliqua clariſſimorum virorum nomina addiderim, non ambitioſè factum putes: nec enim hos noui ſolùm, qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi: ſed vt pro meritis, memo-

memoriaque, & opinione de me publicè, ſcriptisque eorum teſtata, gratiam hac ſaltem occaſione aliquam haberem, id verò ſpectaui, ac deinceps epiſtolis varijs, mutuisque & in obſeruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem præſtabo. Vale, Gandaui Kalen. Ianuarijs, anno ſalutis omnium M. D. LXIV.

Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum
Ingenij munus fingere solus amat.

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIÆ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino ſuo clementiſſimo.

QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
Auſisque immenſis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus iſta
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici inſignem diademate, dotibus, auctum.

 Te ſibi

Te sibi Roma parens legum, imperijque Latini
Conscia nunc Dominum legit, nomenque decusque
Addidit Augusti, & titulos, renouatque triumphos,
Cæsareas laudes cumulat præsaga futuri.
Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vsque
Afflictæ, Regem poscunt, donant ue corona:
Vt Gethicis tandem releuetur cædibus, atque
Nutu respirare tuo queat, hostibus obsit,
Quæ toties luxit crudeli funere, passim
Tot riuis auxit longinquum sanguinis Istrum.
Cincta iugis Regem arboreis quoque Boëmia dudum
Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur
Regna, ducem in casus sperant tot fortibus omnes
Viribus intrepidè ruiturum, pristina cunctis
Vt reuoces populis subitò decora, aurea secla:
Sub te vt pax coëat terrarum, iudice solo, &
Vindice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
Tu regere imperium potesis, discordia cesset
Relligionis amore tui: te autore secundùm
Quisque Deum numen veneretur, adoret idemque.
Hæc optant sani, prædicit conscia fati
Turba, simul gaudet fama immortaliter auctum.
Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
Et necis auersæ exemplum venaticus error
Quam capiti sacro intentabat, quid valiturum
Ingenium, ac vires essent: fore te caput Orbis,
Delicias hominum, quem cuncti semper amarent,
Et puro canerent certatim pectore vates.
Ergo Deus summo tibi munere donat Olympo,

Ille

Ille regit, fouet, imperioque ornauit amœno.
Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,
Quæ inter præcipuũ est Romanum , quod Dea vestit
Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orsus.
Hæc oleæ ramum dextra, pacemque reuinctam
Defert, ac vigili cura iubet omnia serues.
Sunt fluuij Hungariæ septem tua sceptra verentes,
Qui sibi prouideas orant, cursuque perenni
Ritè monent curarum molem incumbere Regis
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis
Partibus obiicere ex animo , saluamque tueri.
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
Parte alia est domitrix Virtus, leo duxque ferarum
Candidus, hunc Boëmi submittunt, Maxmiliane,
Imperio, fortem ingeminant, dominumque salutant.
Sed breuibus repetam spes quæ patriã tenet ægram.
Deposita ac toties miserè concussa resurget
Pannonia, exitiique modum te Rege futurum
Sperat, constitues Bizantij firma trophæa.
Desinet impietas, te Cæsare purus iniquè
Posthabitusque Deûm cultus, probitasque redibit.
Diffugient nimbi, sublatis nubibus aër
In medio cunctis splendescet, te feret vnum
In terris Regem populus, compage soluta
Corporis, ad Superûm sedes, stellasque reuises,
Ornabisque aliquod sidus, propriumque dicabis.
Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Paucula quæ mitto placida simul accipe fronte,
Quoque fauore soles minimum cumulato clientem

Sambu-

Sambucum: meritò tanti qui incensus amore
Principis, hæc offert domino non digna potenti.
Sed mitem noui, facilem expertusque subinde,
Oro, clementi aspicias munuscula vultu,
Quæ lusi nuper, postponens seria nugis:
Gandaui in clara generosis ciuibus vrbe,
Hospitio celebri, secessu & semper amico.
Suscipe dum maiora paro, tua facta tubaque,
Et pleno memorem virtutes gutture summas.
Vndique nam curo, laudi quod seruiat olim.
Non vllis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,
Nec grauibus parco, nec cedo laboribus, vsquam
Aut terra, aut pelago mihi bibliotheca paratur;
Dum exigua, & veteres nummos, & marmora cogo,
Vt valeam ingenti prodesse clientulus, atque
Illustrem patriæ res gestas, commemor æui.
Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
Subiiciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Quæ, precor, aspiret cœptis, & littore sistat.
Viue, Vale, Hesperij, Eoi & mirentur, amentque.

T. M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor

Memor vtriusque fortunæ.

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma suos voluit capitolia celsa subire,
Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appensam nolam tulit, atque flagellum,
Poßit hic aduersæ sortis vt esse memor.
Bulla etiam collo βουλῆς, rerumque salubre,
Quæque cauere decet, symbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, sæuumque Leonem
Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
Et victor serui conditione venit?
Fortunæ esto memor semper fortuna in vtraque,
Non facilè est æqua commoda mente pati.

Conſcientia integra, laurus.

PRONA *virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,*
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam foliis crepito, Daphnemq́ue peruſta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio Superis grata, virensq́ue diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſti, & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti
Nos monet, vt preſſo gutture cantat olor.

Purus congreditur sociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pœnitet illicitæ quem vitæ, & conscius error
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera

Vera amicitia.

ET cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,
Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
Est in amicitia suauis concordia rerum:
Nec potis est fictos, aut violenta pati.
Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,
Hæc vbi deficiunt, debita nulla fides.
Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
Et quamuis caussæ dissoluëre leues.
Sed nec in humanis consensus firmat amicos,
Sint opus æterna relligione pares.
Quis sua committat Thurcis, quo fœdere tutus,
Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ proſunt non temeranda.

VTILE quod vitæ eſt ſemper honores,
Et meritas laudes ritè meretur.
Nec leuiter cuiuis proiiciendum.
Quæ ſacra ſunt porcis non ea curæ.
Nec precium norunt quid valituræ
Sunt ſegetes, tantùm beſtiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusque,
Ergo ſues rectè ſacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetuſtas,
Semper & à bobus continuit ſe
Ægricolis, quorum maximus vſus.

Nil omni parte ſecurum.

Aligeros Ibis colubros auertit ab oris,
Tetrior ex ouo ſed baſiliſcus adeſt.
Hanc adeò Aegyptus coluit, ſibi præſidiumque
Delegit contra lethifera Aethyopum.
Nil eſt perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ triſtia fata minantur,
Adijcit è proprio non leuiora ſinu.
Vera ſalus cælo: hîc nullius & integer vſus.
Iſtic non ceſſat ver, viget omne decus.

In copia minor error.

C ALLIDA *verrit humum longa vulpecula cauda,*
Irrisit nimium simia ἄπουρος onus.
Subiicit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas semper habere nates.
Caussa fuit melior vulpis : superesse quod ornat,
Et prodest, satius quàm caruisse nimis.
Prodigus in vitio minùs est, quàm prorsus auarus,
Virtutis potiùs congruit ille modo.

Malum interdum ſimili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ viciſsitudo
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit, humidaq́ue igne ſicciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris extitiſſe
Vndis dicitur, hæc Iouem, poloq́ue
Quotquot numina, vertit in furores:
Gnati tot properis, focoq́ue
Accenſis leuiter ſuis ſagittis.
Num tale Affrica prodidiſſe monſtrum
Quiuit? ſi ſoboles poteſt aquarum

Tantùm

Tantùm, quid facient foci perennes?
Quænam frigora sopient perustum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc consilium patet roganti,
Exortum vnde malum est, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos, atque siti leuauit olim.
Ignis nam perimit, se editque tandem,
Quando pabula non habet suprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces seueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, sed in breuissimam.
Sic bulla gignit cypridem,
Breuis est enim cupidinis fruitio.
Vel salsa, quòd salacia,
Vel quòd venustum, ac elegans salsum vocant.

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechnicz.

DIVITIAS *reputo veras quas exigit vsus,*
Et sortem insignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos lassus pondere linguam,
E linguis nulla est sed crocodile tibi.
Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάργοις
Collum, non sitiens an opus ales habet?
Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quique dedit totum, parte deesse nequit.

Quæ

Quæ sequimur fugimus, nosq́ue fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID *semper querimur deesse nobis?*
Cur nunquam satiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt, loco solemus
Ipsi cedere sed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
Vel si rem fateare confitendam,
Res, & nos fugimus simul fugaces.
Ne sint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram statuas beatitatem
Firmis rebus, in asperaq́ue vita.

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS *homines factas dixere poëtæ,*
Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
Sed sine iudicio concurrunt lege solutæ:
Et glomerat montes paruula turba suos.
Commouet has quiduis trepidas, Duce, Regecarentq́ue,
Ordo tenet nullus, sollicitatq́ue furor.
Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
Constituit sedem, & conuocat alueolis.
Quum coëunt ciues sine legibus, imperiumq́ue
Omnibus æquale est, ius, gladiusq́ue silent,
Et nisi seditio populum vexatq́ue tumultus,

Præmia

Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempestates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque status.
Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.

Ad Hieron. VVolfium.

SVNT *binæ hîc ciſtæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro ſed grauis eſt altera, neutra patet.
Optio ſi fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi cauſſa mali eſt?
Hinc quibus ingenium eſt, multos fortuna retardat,
Non dignisque refert præmia iniqua viris.
In domino non eſt ſemper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulaſſe bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et miſera nequeunt ſe releuare mora.
Sed neque Fortuna eſt quidquam, niſi opinio vana,
Quam merito ſpernis, vincis & ingenio.

Pietatis

Pietatis vis.

MAIOR *ſit pietas ſanguinis, atque amor*
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia ſeruiunt,
Et dignis decorant laudibus aſſeclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præſtare, & ſuperas inferioribus
Auras eſſe magis numine laudéque
Completas, niſi ſit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere poſthumo
Fratris ſceptra, ſibi debita protinus.
Sed duxit ſatius ſubdita legibus
Firmanda, imperij quàm eſſe caput ſui.

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paschasium Hamelium.

NVPER *Astrologus satis peritus*
Iussus nomine Principis videre
Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
Dixit, sic remoratus est volentem
Venatum proficiscier iuuentam.
Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
Venisset, properant foras subinde,
Mendacemque adeò increpant magistrum.
Princeps in reditu videns arantem

Qui

Qui raſtris minuebat, & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras
Putaret, rogat: ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.
Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Aſtrologi ſui cylindros
Inſtrumentaque, queis ſolebat aſtra
Metiri rapit, & dedit ferenda
Vati ruricolæ domum: iubetque
Viciſsim iſtius hic ferat cylindrum
Pro aſtris, raſtraque ſedulò colenda.

Quæ

Quæ ante pedes.

QVAE gallina sibi concredita viderat oua
Exorbet, nullo pignore spemque leuat.
Hæc sibi non aliis inseruit, nulla futuri
Cura, minus sensum posteritatis habet.
Hoc vicium est multis, qui nullo parta labore
Consumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ sugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non solùm nobis, sed viuimus ortu
Nostris, & patriæ, sæcula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.
Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM *nemo potuit superare molesto*
Inuisóque opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, artéque finxit,
Quos alis tegeres paruula musca tuis.
Quíque apis alarum minimo sub tegmine vela
Abdidit infandum, sed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuisse labore,
Ni prosint, oculos effugiántque tuos?

Nimium

Nimium ſapere.

COMINVS *aduerſum qui ſpectat lumine Phœbum,*
Nititur & radiis vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cæleſtibus addere lucem,
Ardentemq́ue oculis ſollicitare Deum?
Sola poteſt magni hoc ales preſtare Tonantis,
Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linguæ, & donata ſorte beatum
Te dic, quodq́ue velis eſſe, fuiſſe puta.
Non benè conueniunt Phaëthon tibi regna ſuprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν. &c.

EXERCITVS *curam gerens somno leuis*
Est, nec profundè dormiens.
Negotiosus semper, & paratior
Ad arma, primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam passus est se comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vasculum,
Quiete mox se colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæsare,
Ad singulas vigili vices.

C Consi-

Consilium.

NIL firmum ſine lege ſtetit, ſtudiiſque verendis,
Conſilio pacem, bellaque iuſta rege.
Quod ſine iudicio prudenti, & ſuſcipis arte,
Fœdera ſint, moueas ſeu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, ſanctuſque Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, diſsidiumque
Fit longum è ſocio pectore, ni caueas.
Attica conceſsit belli ſua ſceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli ſic quoque Sparta Duci.
Pax melior cunctis, te copia poſcit amœnam,
Tu reparas animos, te ſine mæret ager.
Ergo ſeceſſus Cadmi, cultæque ſorores
Et viuant quoſquos litera docta fouet.

Caussæ inuestigandæ.

MACHINA *cur obelo fundetur quæris, amice,*
Et velit inuersa conspicier facie?
In promptu caussa est, se celsa cacumina propter
Factam, parte tamen sed meliore premi.
Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,
Et mouet hic tantùm conspiciendus apex.
Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,
Hisque vetustatis pòst decus attribue.
Non formæ solùm nos, & spectacula vulgò
Commoueant, caussas sed quoque scire velis.

Importuna adulatio.

MAGNVS *Alexāder patulum qui ſubdidit Orbem,*
Vt natus eſſe crederetur è polo:
Illius effigiem inſignem pictſurus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſtos
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult Imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo,
Benigniùs Reges agunt, & Principes.
Conuenit his Aegis, præſtans & Palladis haſta,
Inſigne verùm heröis iſtud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.

DVM *latitans domiporta vagor, mensásque paratu*
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor.
Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.
Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpe reuoluor humi.
Donec profueris se quilibet addit amicum,
Casibus aduersis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVAE volat aërios montes, super ardua tecta
Findit, & ancipiti fertur, abitque via.
Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & superas tentat adire plagas.
Sed frustrà tentat, licèt hæc onerantibus alis
Libera sit, quamuis illa minusque leuis.
Alatus potis est nubes, æquareue cælum,
Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum Quinquecclesiens.

QVANTO plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatu:
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis si quis communicat amplas,
Non fit pauperior, statque benigna manus.
Dispereant quorum numi pro numine habentur,
Vicinisque negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?
Κοινὰ φίλων *dicas si Crœsi ingentia tractes,*
Aut bona Pactoli, possideasúe Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiosæ.

CVM nos diuitiæ erigunt superbæ,
Et fortuna beat vel otiosos,
Obliuiscimur impij Deorum,
Nec sors adiuuat indigos sodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium sed in profundam
Labuntur foueam, grauesque pœnas.
Si fortuna igitur fouet secunda,
Illam discito temperare mente,
Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
Sic posthac leuius feres nouercam.

Sobriè potandum.

M O N S T R A *alit Aegyptus, Niloque latentia paßim*
Sunt mala, non tutum vt ſit poſuiſſe ſitim.
Id canis expertus, ſimul vt ſitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitque cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigiſſe paludes
Sufficit, hoc vitam ſuſtinet ille modo.
Fœdiùs hîc peccant ſine qui diſcrimine ſemper
Implentur cyathis, brutaque ſe efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, ſed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam ſe fore rana, cauet.
Quippe ſtatim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus acciſam præripit, ore tenet.
Sic prenſam à Varo prædam tranſuerſa tuetur
Cannula, ſic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limoſa querelam,
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT IRA *ſegnes interim leuis ciet,*
Audentius ruant in hoſtes vt ſuos:
Sic ſors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis ſe deterant,
Quis Hectori ſe opponere ingenti ſtudet?
Haud Neſtor annis obſitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat ſibi hoſtes obuios:
Aiax ſed eſt cùm lectus inferior, ſtatim
Armatus effert in ſuperbum ſe Hectora,
Nec cedit, ambo donec æſtu ſint pares,
Vterque feſſus ſymbolum alteri & daret.

Minuit

Minuit præſentia famam.

NIX ſtat inacceſſo quæ montis vertice, nullis
Sint licèt vrgentes, funditur à radiis.
Vt valeant vires iuſto eſt opus interuallo,
Fitq́ue repercuſſus fortior vſque calor.
Quid, quod in humanis minuit præſentia famam,
Profuit obſcuro ac delituiſſe loco?
Prodidit ignaros audacia, quoſue φιλαύτους
Dicimus, at timidis nec licet eſſe nimis.
Multi quos ſtudium, & commendat Pallas amica,
Dum tacuere vigent; publica ſcripta premunt.

Laus

Laus in fine.

L A V D E M *tulit non qui incipit, aut mouet*
Insigne opus, nam quilibet id potest:
Finem sed imponit supremum,
Hic meritos refert triumphos.
Homerus Vlyssem πτολίπορθον, *&*
Victorem, Achillem nec vocat grauem.
Aiax licèt sit strenuusque,
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam insuperabilem
Turbabit, at qui composuit Deus
Est solus, hic nam sæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res

Res humanæ in summo, declinant.

IN MEDIO *librat Phœbus dum lumina cælo,*
Dissoluit radiis, quæ cecidere niues.
Cùm res humanæ in summo stant, sæpè liquescunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miseros hæc eademque manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaque dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citiùs quàm leuat aura rosas.

Reme-

Remedium tempeſtiuum ſit.

QVÆ nocitura putas cohibe, nam occaſio calua eſt,
Seroque præuiſis ſæpè feneſtra patet.
Per rimam inſeruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Præcipuè à tergo ſi inſtes, noceasque cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras ſubitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vſta ruunt.

Sus

Sus lutulenta ſequitur.

VNCTIS *trahuntur qui culinis, aut penu,*
Veniunt libenter ad paratas & dapes,
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur conſequi.
Laudatus eſſe vis ſi, amato quæ bona,
Et pura, non mendaciis beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à stimulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad agricolæ verbera pergit opus.
Indocilis semper densa cute spernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος habet.
Quem vis ingenij præstans, studiumque, laborque
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea sit gressu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuste sequare, canis,
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muscam, nec minus ac semper hirundo fera est.

Poëtica ad Dionysium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, consecter seria, ludos:
Nil est tamen proprium, imitor sed omnia.
Et veris soleo ficta, his miscere vicißim
Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figuræ
Sunt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
Non mihi materia, aut pannus, deest vnica forma,
Vestisque singularis, induor tamen.
Ars sed enim maior variæ aptam nectere vestem:
Videor iners, sed artificiosißima.
Non mea sum, fingor, cælestis spiritus intus
Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυ-

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari ſtulta doloſos
Geſtit, in inſidiis ſe capit illa ſuis.
Singula qui inquirit ſine cauſa, turpiter errat,
Et πολυπραγμοσύνη ſe in ſua damna vocat.
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
Ac leuiter nugis prandiá opima ſequi?
Magna licèt tulerint interdum munera curæ,
Immodicæ fatuis ſed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque ſimia ſtulta tabernæ,
Præcidit propriam, ficta ſequuta, gulam.
Quæ tua conditio poſcit moderare libenter,
Dumque iuuas alios, ſit tibi cura tui.

Diuitiæ inutiles.

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid prosunt, si non pandantur in vsum,
Atque ferant miseris subsidiumque malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara
Condita sint, imis si lateantque locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu stultos, qui se inuisos fecere negando,
Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.
Viscera si terræ scruteris copia quanta
Se offeret, indignè quàm premit omne specus?

Docti

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES *Diuûm Latonam ad ſicca fluenta*
Corripit, ac victam cedere poſſe monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymoſa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratque Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vſque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod verò ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento naſcitur, humor
Algidus aſt prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam ſuperet vis ignea, vitam
Hæc largitur enim, non ſine temperie.

In ſecundis conſiſtere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra valebat,*
Olor ſacerq́ue ſemper
Fuit, ſuaue cantans.
Poſt hunc bonusq́ue Homerus,
Philomela cui dicata eſt,
Tanquam loco ſecundo.
Sed rectiùs ſecundum
Illi locum dediſſent:
Nam vt Pſittacus meretur
Primas, loquax ſecundas

Pica,

Pica, iſte vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos poteſt, gradum qui
Laudemque non tenere
Primam queunt: ſed inde
Virtute mox ſequentem.

προδοσέταιρος exosus.

C ÆCVS *amor nunquam ratio quid dictet honesta,*
Et quid conueniat, quid noceatque videt.
Sed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
Donec corripiat, perdat & omne genus.
Quid Niso imperium rapuit, Minoaque regem
Auxit, quàm natæ consceleratus amor?
Impia quid lucri tulit, an Cretensis amore,
Tot curis tandem fessa, potita fuit?
Hostem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
Omnia postponit, spretus vbique iacet.
Qua spe soletur metuentes proditor hostes,
Quem cuperet nunquam se genuisse parens?

Indu-

Induſtria naturam corrigit.

T A M *rude & incultum nihil eſt, induſtria poßit*
Naturæ vitium quin poliiſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereque iacentem
Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nónne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centũ oculos habeas, totidẽque ministros,
A specie veri fallimur, arsque capit.
Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
Nilque adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis sibi ab insidiis caueat si fraude tegantur?
Non ficta quantum præstat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quisque sibi viuit, cunctaque regitque dolus.
Dic simul occisum custodem, nam solet osor,

Sint

Sint oculi ignauûm quotlibet, esse Deus.
Denique segnitie mota, & torpore reciso,
Aeternis certat gloria sideribus.
Inde suam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus tristi splendor ab ense venit.

Ridi-

Ridicula ambitio.

QVID non ambitio perſuadet dedita vanis,
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
An'non ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere conſuerat, notior eſſe cupit?
His igitur tandem miſsis vt ſpargere in Orbe
Nomen heri poſſent, atque ſonare procul:
Priſtina continuò repetebant carmina ſyluis,
Annonis & votum docta fefellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit eſca,
Stamina ſi rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quæſo, firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus triſtia fata rogi.

Cur

Cur ſues cancris veſcantur.

SVS capitis curat grauiorem ſæpè dolorem,
Dum cancros fluuiis qui generantur, edit.
Collige verborum quæ ſit ſententia paucis,
Singula nam proſunt moribus apta bonis,
Qui vitiis ſeſe dedunt, & praua ſequuntur,
Ad frugem nunquam mens niſi verſa redit.
Eſt opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retro, quomodò cancer, eant.
Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Conſilio vt liqueat pœnituiſſe mali.

Vſus

Vſus, non lectio prudentes facit.

Ad Fuluium Vrſinum ſuum.

NON *doceo ſemper, non eſt cur ſæpè reuiſas,*
Lectorum memorem pagina noſtra facit.
Poßidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò ſi nos verſes, relegasque ſeuerus,
Si non vtaris, contineasue memor:
Nunquam proficies, periit labor, atque lucerna.
Officij hoc noſtri vt te moneamus erat.
Id quoniam rectè noras doctißime Fului,

Impri-

Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum insignem, rarumque tueris,
Ingenio multos restituisque libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
Prosimus quibus est copia nulla, vale.

Vel

Vel minima offendunt.

PARVÆ *etiam caussæ magnos in damna vocarunt,*
Scrupulus incœptum nónne moratur iter?
Ingens è Ponto piscis defertur in Istrum,
Husonem vulgò Pannonis ora vocat.
Paruulus aduerso nare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, nostras hoc cumulatq́ue dapes.
Quàm leuiter præda potitur piscator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huso relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica salis meritam cogit adire crucem.

Varij

Varij hominum ſenſus.

Ad Franciſcum Forgaz Epiſcop. Var.

QVÆDAM *anus in ſacrum portabat crania collem,*
Oßibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania verſat iter.
Illa videns labi diuersè cuncta retrorſum,
Quodque adeò diſcors ſemita ferret onus:
Quid mirum ſi tot ſenſus, quot in vrbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oßibus vna via eſt?
Nónne iecur Tityi reſtat, ſubitoque renaſcens
Exercet variæ quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Temeraria ignorantia.

Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCÆ *ſunt temerariæ, & moleſtæ,*
Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
Has vt fortis, & inclytus repellit,
Nec ſuffert, ita literas colentes
Mites ſunt ſtudiis, loquacitatem,
Ignaros, temerarioſque vitant.
Hi audent quiduis enim mouere vbique,
Aureſque obruere elegantiores.
Ceruus cornibus abdidit relictis

Se, maremque piget, magè est pudicus.
Sic quos expoliunt nouem sorores,
Et florent solida eruditione:
Hos lenes videas, parum & loquentes,
Nec nugas modò venditare inanes.

Periculum in promptu.

S ÆPE` *malum expertus tacta torpedine conto est*
Piscator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licèt in fundo piscis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum est frigore, sæuit iners.
Fatales veniunt casus, sperataque nunquam
Damna, licèt caueas, effugiasque procul.
Nil sine fraude agitur, quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda solent impediisse magis.

Inte-

Interiora vide.

FORMA *tibi præſtans, oculi cum ſidere certant,*
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitiis animus, mens vndique, corpore toto
Atque ſinus pleni, mixta venena latent.
Eſt manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥστε καλοῦ μῆλου nil color intus habet.
Ergo puer multum ſoli ne fide colori,
Ni probat hunc virtus, quî mihi pulcher eris?

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngariæ.

NIL *mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,*
Multaque perpetuis motibus acta, vigent.
Si tamen in foſſas deriues, atque paludes,
Vim patitur, dotes nec tenet inde ſuas.
Dulcibus amittit vires, nitrique vapores
Exhalant, quoties mutat origo noui.
Plus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
Atque ſuo durant quælibet apta loco.
Pignore commutat ſuaui tranſlata veneno

Perſicus,

Persicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in mediis patriæ tot cladibus actæ
Concordi proceres subueniatis ope.
Nec vos exosæ mentes, propriæque salutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæso Mathiæ
Estote, ad quorum nomina Thurca tremit.
Diuersum ne vos studium disiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli ſit, qua virtute Ducemq́ue
Inſtructum cupiam, ſi præſtet fortibus auſis,
Ni piget, en breuibus declarat ſymbolon iſtud.
Conſilio celerem decet, eloquióue potentem
Eſſe Ducem vt caueat, tardos, Martisq́ue peroſos
Exacuat, regat, inflectat ſermone ſuaui.
Cùm proprium eſt paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusq́ue animo reliquis præcurrat in hoſtem.
Anguibus & ſtudium pacis, fœdusq́ue notatur.
Nil tamen hæc proſunt, vacua eſtq́ue ſcientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orſus.

Abſit

Absit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt sequier poßit vestigia miles,
Quem videat propriis parentem legibus vsque.
Huncfore victorem credas, dignisque triumphis
Imperioque ferentem æui venientis honores.

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.

NATVRÆ *multa est cognatio mobilis, atque*
Prodiit æternis, illaque nosse monet.
Est etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
Sed patitur, soluit tempus edaxque breuem.
Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
Compositis abeunt partibus, atque iacent.
Illa sed excelsa manet, & stat sede perennis,
Temporis ac nullis motibus obiicitur.
Ocia amat, mentem pascit, non vtilis omni,
Huius tu sobolem sed cole præcipuam.
Vtque solent τ' ἤθη *vitam cumulare benignè,*

Τοῖς

Τοῖς μετὰ ſic φυσικοῖς præfero ego φυσικήν.
Illa tibi effigies monſtrabit dextra, manusq́ue
Accipitre aërio prouida templa Deûm.
Altera pars grauis eſt elementis atque caducis,
Et Veſtæ templo quæ tibi Terra ſiet.
Attamen his potior cunctis ſit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

DVM *me venatur, ſequitur piſcator auarus,*
Decipio effuſo prompta liquore manus.
Obſcuri latices me condunt, cernere tectam
Atramenta vetant, abdita tuta nato.
Sic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſeque tuentur ope?
Donec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutet honore graues.

Diſplicet

Diſplicet immatura Deo mors, nulla poteſtas
In vitam, ſupera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad ſaxa colore
Se induit, atque alias iniicit vſque moras.
Tu qui præſtiteris tantum, poßiſque, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Gene-

Generosis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

LILIA *Fuggeris donans certissimus autor,*
Hæc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Quidquid & addiderit virtus, tempusque serenum,
Compositis sit idem ius, sit honosque volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idque docet largior vsus opum.
Nam quibus hæ causis veniunt, commercia digna
Orsibus, & laudis nomen habere solent.

Viuite

Viuite concordes linguarum dotibus aucti,
Crescite multiplici semper honore pares.
Inuideat nemo, noceat minus osor iniquus:
Assiduos meritis vesper, & ortus amet.

De

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

ODI *ſympoſij memorem, dubiæ & ſimul*
Litis: nam calices volo, verbaq́ue libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq́ue cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Spes

Spes certa.

PASSIM *mortales ſpe ſeducuntur inani,*
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis eſt ouis dubium, ſint candida quamuis,
Nónne mouent ſtomachum, damnaq́ue ſæpe ferunt?
Si Gallina tamen genitali hîc incubet igni,
Ac foueat præſens ſubdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo,
In tutis igitur ſpemq́ue decusq́ue loca.

Epidemiæ potior caussa.
Ad Ioan. Baptistam Razarium.

TETRAM *nimis describit, ac luem grauem*
Graiugenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infestus suis radiis potest
Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
Est medicus & simul solet depellere
Noxia, cùm libuit, salutis auctor integer.
Sed quod cadebant bestiæ primùm solo,

Tardius

Tardius atque homines ſenſere tabem poſt malam,
Erectior quia ambulat, nec ſpiritus
Peſtiferos ſubitò traxere terræ in intima.
Cœlo hæc Achiuis pœna venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc,
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

D I C I T V R *interna vi Magnes ferra mouere:*
Perpetuò nautas dirigere inque viam.
Semper enim ſtellam firmè aſpicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieque monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec ſubito dubiis fluctuet illa malis.
Pax coëat tandem, Chriſte, vnum claudat ouile,
Lisque tui verbi iam dirimatur ope.
Da, ſitiens anima excelſas ſic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis eſt omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

DVM *mollis, bibula & ſcopulis auellitur vdis*
Spongia, vim veluti ſentiat illa, tremit.
Quò magis eſt viuis iniuria, viſque dolenda,
Hinc odium, cædes, vltio mœſta, furor.
Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
Et ceßiſſe parum dedecus eſſe putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc diſtendit & vnda,
Triſtia non meritò ſic toleranda bonis.
Iuſtus erit vindex cunctorum crimina quærens,

Se huius qui patitur sustineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modestis,
Impia iudicio fex peritura Dei est.
Nilominus studeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam sic stimulum inuidiæ.

Deum

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVIDQVID *ineſt nobis, venit altis ſedibus, omne*
Teque iuuat, gratus ſi modò ſuſcipias.
Nam velut è cælo ſi pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerſo non trahet eſca loco.
Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt aſtra dedit.
Hanc aliis ſobolem præfert, æterna tueri
Atque velit ſemper iuſſa paterna ſequi.
Præmia proponit largus, pœnaſque luendas,

Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, ſumme pater, tua ſit quæcunque voluntas,
Cæleſti immeritos ſede locato, precor.

Æſcu-

Æsculapius.

Ad Volfgangum Lazium polyhistorem.

QVÆ *cernis Medici referunt insignia veri.*
Noctua, cum baculo serpens, dextraque salutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Asclepiadi tribuebat docta vetustas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitque valetudo ante oculos, non sordida lucra,
Hinc vigil & norit casus prædicere morbi.
Est sacra gallina, vt victum præscribat amicum,
Et succo tenerum, vires vt conferat ægro.

Γλαῦξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licèt imberbi fingatur Apolline natus,
Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire
Suscipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt subita morbum credat mutarier hora.
Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
Currit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum.
Pileus insignis quia morte eliberat atra.
Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
Hæc adeò Lazi custodis, clara Vienna
Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
Et sese tanto securum iactet alumno.

Nemi-

Neminem ſors continet ſua.

Ad ſe ipſe.

NEMO *ſua potis eſt contentus viuere ſorte,*
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiusque locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſas nummoſus prædicat arcas,
Agrïcolam docti, quos magna negotia vexant,

Grami-

Gramineas iactantque casas, victumque modestum.
Hi contrà læsi, cùm iurgia dira fatigant,
Vel cælo segetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod si cœlestes illorum vota, phrenesim
Audirent, rueret subito in contraria vulgus.
Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.
Naturam paucis reficis, nec diues egeno
Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,
Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
Sint maiora licèt, quàm cura domestica portat.
Pignore syluestris mites superat quoque pomos.
Caprificus cumulat ficus, non illa sapore
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
Cræsus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Quàm pietas Christi, vanescent puluere in auras.

Gene-

Generosa vestigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuinæ munera sortis
Non eadem, & variè distribuisse Deum.
Ante solet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduersum cogit solem quoque sollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:

Natu-

Naturam retinent relliquiæ'ue parem.
Sic quos commendat genus alto à ſanguine Regum,
Conſpicitur, ſignum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denſo ſic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosq́ue tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum ſuſpiciende Comes.

Amor

Amor dubius.

AMOR *venuſtis imminet,*
Venuſtiores ſeparat,
Secutus haud ſemper capit.
Ciens cietur mutuò,
Moratur & ſpe ſubdola.
Amaror hoc ſuauior,
Et nullus eſt amarior.
Habens habetur lubricus,
Quantum addit aufert flammulæ,
Cor alterat ſæpe & die.
Vt follis eſt in flamine,

Non

Non dat priùs, ni acceperit.
Mora eſt amor ſolubilis,
In ſpe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
Ludens, inanes ebrians,
Plenos leui vacuans modo,
Vigens calore frigidus,
Præter nihil dans ſpem & metum.
Nudum caue puellulum,
Nam vulnerat ſæuiſsimè,
Sed curat haud tutiſsimè.
Mellitus & ſubblandulus
Subegit omnes cælites.
I, pòſt tribuas cupidini
Incertior certiſsima
Dolore qui torquet graui,
Grauem tamen nec ſenſeris:
Virtutis aſt amor ſibi
Conſtat, nec aufert præmia.
Ornans ſuos laboribus,
Memoriam nec immemor
Fraudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos poſteà,
Sequamur, & ſequentibus
Annis ſecuturum decus.

Dulce

Dulce venenum.

DVM coit in ſuauem mas vſum, vipera hiulco,
Si non vana fides, excipit ore caput.
Pòſt vbi ſe ſatiant, & conſuetudine longa
Impleuere, gulam dentibus illa fidit.
Luxus ſuaue malum, non ſentis, paſcit edendo;
Cumq́ue bonis vitam ſuſtulit ante diem.
Quid mihi poſt mortem natorum illa vltio prodeſt,
Quod matrem nixus corripuêre nece?

Nullus dolus contra casum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS *non miratur noua quæ spectacula nuper*
Danubio sunt visa soluto?
Bruma gelu pingues latè compresserat agros,
Plaustra vehebanturque per Istrum.
Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe

Versat

Versat equos, dissoluitur vnà,
In partesque abiit glacies, vulpecula præceps
Corripitur, frustoque residet.
Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter insolitumque natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobonæ capiatur in oris.
Iam dic, quæ casus contra vigilantia prosit,
Quis dolus hæc caueatque futura.

Empta dolore voluptas.

STELLATAM *ostentat caudam Iunonius ales,*
Sed natibus monstrum cælat, inestque vorax.
Ducitur à tergo vinctus qui pascit edacem,
Quicquid erat lucri prodidit inque feram.
Cui meretrix forma placet, vtque colatur inescat,
Perpetuò ad turpes cogeris esse nates.
Has alis, & semper veneraris donec abundas,
Pauperior cùm sis, pellit amica foras.
Heus fuge scorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E Venere & Baccho, semina mortis eunt.

Neces-

Necessitas dociles facit.

Ad Joan. Panithy, sororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames simul?*
Natura sæpè his nam solet mutarier.
Formare vocem Psittacus consueuerat,
Hero & salutem dicere, ac molestias
Lenire Cæsaris: loqui necessitas
Coëgit & Crœsi parentis filium.
Auiculas cernis sitim vt leuant suam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clausum penuque rostro vt inquirant suo.
His disce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio est, sagaxque dictio.

Sera parſimonia.

SEMPER eris pauper reditus ſi ſumptibus æques,
Et larga dones munera cuique manu.
Enumera cenſus, ſubduc ratione ſuperſit
An multum, lapſo & menſe quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne ſede morere:
Marſupio reſtet quantula ſumma vide.
Ne ſenium, morbi, duris & rebus egeſtas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen inſideas partis, non craſtina verſes
Sollicitè: fructus ſit mediocris opum.

Sapientia

Sapientia insipiens.

Arnoldo Arlenio suo.

A' CEREBRO *sensus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua spiritus arce datur.
Haud secus ac cotis ferrum, licèt ipsa secandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui sua distribuunt, aliisque cauere videntur,
Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.
Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetustos
Cum libris frustra quærimus Orbe leui.

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS *quidam vites, nondumque calore*
Maturum arripiens gustat, damnatque racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Austero imbueret succo sua labra viator.
Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt
Expectare, minus cupiunt subiisse labores.
Ardua sunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
Tempore sed fiunt opera, & pòst mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formosa puella,
Casta & ἄοινος enim, sidus nec palmiti amicum est.

Versura

Verſura inextricabilis.

VERSVRAM *facio,quod ſoluo debeo ſemper,*
Promouet & quantum pes, tenet alter item.
Nomina conficiens mihi non, ſed lucror amicis;
Pro me, proq́ue aliis angor, vtrunque nocet.
Alterius qui vult opulentior eſſe crumena,
Non ſua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto eſſet ſatius curarum demere partem,
Ac tenui, modò ſit commoda, veſte tegi?
Quid mihi ſi plumis alienis induor, intus
Nil proprium quod ſit poſtmodò poßideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorſus
Fit: nam quod monſtrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua & Coniuncta.

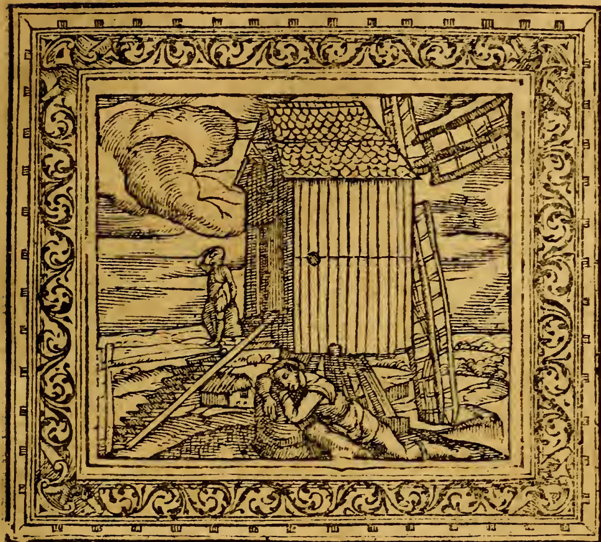
Ad Francisc. Robortellum.

ÆREA quæ turri auditur campana, monetque
  Ad sacra conueniant vir mulierque Deûm,
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,
  Hæc operam tradunt mutua, vimque sibi.
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
  Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
  Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam studium sine diuite vena
  Fert laudem, vnde quid contulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesque;
  Te schola miratur, te Venetique colunt.

Otium

Otium sortem expectat.

COLLE *molendinum paruo statuere parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantque molæ.
Omnibus vt vitam auxiliis ars protegat, ornetque,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Ast ratio melior quàm suppetit vnda perennis,
Flabraque dum desunt ne rota cesset iners.
Ventisona ignauis similes, quibus otia cordi,
Dum sortem sperant, ingenioque vacant.

Mixtus

Mixtus ſtatus ὀυκ ἄνευ ἄρχοντος πρώτȣ.

FLORILEGÆ quod apes faciunt æſtate vagantes,
Illarum mixtas more ſequamur opes.
Hæ Regesq́ue Ducesq́ue colunt, his ſemina mentis
Aeternæ, & parent legibus, arma cient.
Obſeruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præeſſe volunt.
Nil ſine conſilio Princeps, reliquus'ue ſenatus
Suſcipit, ingeſtum ſicq́ue tuentur opus.
Exercent Martem, ſunt his ſimulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmia dantq́ue bonis.
Has tibi proponas: niſi ſit pietate Monarcha,

Qui

Qui ſine re tantum nomen habere velit.
Ipſeque non minùs ac alij, ſua iuſſa capeßit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non

Non dolo, ſed virtute.

BERGÆ (eſt oppidulum mari propinquum
In pinguem patet vnde iter zelandum)
Nuper ſimiola edidit notandum
Exemplum, ſimul & dolo iocoſum.
Nam cùm caſtaneas foco ſepultas
Vidiſſet, cinerem inſtitit mouere,
Prunas ſed metuens, ſtatim catelli
Stertentis pede ſurripit coacto.
Res eſt digna fide recentiori.
Laus eſt alterius malo cauere,
Sed fraus eſt alij dolo nocere.

Fraudes nectere qui solent malignè,
Quærunt commoda sic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducesque,
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius sanguine diuidunt furores.

Stultitiam

Stultitiam patiuntur opes.

M V L T I *quos opibus Deus beauit,*
Aut Fortuna, ſolent leues abuti
In res prodigialiter nocentes.
Vt queîs ingenium foret benignum,
Et doctas ſequier velint camœnas,
In faſtus abeant, opes morentur,
Nulli vt conſuluiſſe, nec iuuare
Dignentur premit vt bonos egeſtas.
Nollem diuitiæ mihi darentur
Iſtæ, queîs decus, & perenniores
Laudes impediuntur, ac mouentur.
Quare ſtultitiam pati venuſtus
Vates dixit opes, nec expetendas,
Fortunatus eris, ſed haud beatus.

Partium τῆς οἰκουμένης ſymbola.

Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST *regio quæuis climate certo*
Aëre diſtincta, & commoditate.
Quælibet haud quiduis terra feretque.
Africa monſtroſa eſt ſemper habendo
Antea quod nemo viderat vſquam.
Fert Aſia immanes frigidiore
Nempe ſolo apros, & nimbigera vrſos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europæ temperat aër.
Taurus vt eſt fortis, bufalus vnà.
Ergo ſit Europæ taurus alumnus,
Africæ at inſigne ſitque Chimæra.
Sint Aſiæ immites vrſus, aperque.

Quibus Reſpublica conſeruetur.

NON *ſatis eſt Regum titulos, inſigne, coronam,*
Atque magiſtratus gerere, vt Reſpublica firma
Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
Nempe ſuos redamet ciues, patris induat artus,
Præſentemque ſtatum foueat, nec mutet iniquè.
Legibus, vt reliqui, propriis & pareat author.
Protegat inſontes, vitioſos pellat abuſus,
Hoſtibus occurrat, valeat ſubiecta tueri,
Vnde ſit, accipiat: quid enim imperium ſine neruis?

Præcipuè

Præcipuè ſtudeat cultum retinere Deorum,
Inde ſuis promptè, atque aliis tribuiſſe benignè
Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.
Qui moderantur onus, prudentes, quàm ſapientes
Sint magis, exemplis dignos teſtentur honores.
Laus virtutis enim non ſcire, ſed actibus, vſu
Et præſtare: decus ſequitur, ſic pax'ue perennis
Rectorem, ac ciues longum ſeruantur in æuum.

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

QVI vigiles studiis noctes egere, diesque
Parcere non oculis, nec voluere sibi:
Hos celebres lato nomen disseminat orbe,
Ac simul in cælum fata suprema vehunt.
Mortua non mors est, quæ etiam post funera viuit,
Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.
Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
Ista ferè Brugis, Viues Lodouice, sepulchro
Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præcocia

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA ſi carpas, & quæ matura colore
Non benè ſunt, hora ſpes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque ſua putredine lucem
Momento ſimul hæc, interitumque vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore ſuperbo
Ante diem emiſſo caule ſtatimque perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num ſoleat pignora ferre ſibi.
Floribus haud tuta eſt properãs quoque amigdalus ipſa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ ſubito vis carpitur igni,
Et viduus ſeſe conficit ipſe calor.

Partes hominis.

PRÆCIPVAS *nostri partes tribuere vetusti*
Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra non bile senescit,
Tristibus & vitam sustinet ille modis.
Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
Namque putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis est cupidus Mauors in prœlia ducens,
Cor, cerebrum Phœbi, quippe calore vigent.
Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorque
Renes & generis membra cupido fouet.

Ambi-

Ambitio.

QVOS leuis ambitio inflauit, populiq́ue fauorem
  Muneribus captant, gloria vana ſubeſt.
Hosq́ue vtri pleno aßimiles, ventoq́ue tumenti,
  Nam arbitrium vulgi ſemper inane ſonat.
Qui tribui veram ſibi laudem quærit, ineptos
  Contemnat plauſus, iudicioq́ue regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasq́ue tuetur:
  Laus & laudatis eſt placuiſſe viris.

Musarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO *gesta canens transactis tempora reddit.*
Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.

Carmina

Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vraniæ cæli motus ſcrutatur, & aſtra,
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia geſtu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Muſas,
In medio reſidens complectitur omnia Phœbus.

Casus interdum natura supplet.

D I C I T E *mortales si quid mirabile dictu*
Vidistis, vel visuros vos creditis vnquàm.
Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,
Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.
Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
Interimens matrem fœtus deliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effecisset anhelo,
Porca suam sobolem dat casu mortua viuam.
Sic genitus fertur materno funere Bacchus,

Sit

Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fœtus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.
Sic pariter lucem mittit sus, datque soluta.
Vbera sic dolitura Atalantæ præbuit vrsa:
Lethiferum & casu mox commoda portat vtrique.

In

In ſponſalia Ioannis Ambij Angli, & Albæ Rollcæ D. Arnoldi Medici Gandauenſis filiæ.

ANGLICA *progenies, & nobile pignus auorum,*
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
Flectere tu noſti ingenuam virtute puellam,
Vinciat æternùm vt pronuba Iuno pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta ſecundis.
Creſcat amor ſocius, vos geminetque Deo.
Fœdere connubij ſtabiles ſimul æthere ſeruet
Autor, & optatum concelebretur opus.

Chriſte,

Christe, precor iam nunc sine amico vota valere,
Lætitiæque notent nubila nulla diem.
Copula vera Deûm flamma confirmet eadem,
Natorum ac serie gaudia vestra beet.
Cernis vt hac tæda sint prospera cuncta iugali,
Ortus & occasus præuia signa vehant?
Quid vaga sic iuuencs torquent tua munera Cypri?
Legitimo præstat nónne nepote frui?
Adsit hymen, hymenæe veni, symphonia concors
Exhilaret cœtum, plectráque pulsa lyræ.
Sis genero fœlix Arnolde, tuumque vocato
Phœbum, vt eat natæ mitis alumna soror.
Pura fides, amor & castus, prudentia iungit
Concordes, retinet cura, tuetur honos.
Hybernum violas si tempus, & arida nobis
Iam flores tellus ferret, amata darem:
Nec rosa, nec myrthus deessent, non laurus odora:
Nunc tibi quod possum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

ODERAT *hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,*
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,
Anxiat hæc, curas suppeditatque graues.
Quapropter cecidisse piro, fregisseque crura
Fertur, & auxilium non petiisse malo.
Suauibus à sociis, & consuetudine dulci
Qui se subducunt, vulnera sæua ferunt.
Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,
Cumque nihil causæ est, occubuisse velint.

At

At tu dum poteris, noto ſociere ſodali,
Subleuet vt preſſum, corque dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorſus commercia, grato
Atque ſodalitio, ſubſidiisque carent:
Aut Dij ſunt proprij, aut falſus peruertit inanes
Senſus, vt hos ſtolidos, vanaque corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica ſponte
Donata, in lucem mittito, ſi memor es.

Voluptas

Voluptas ærumnoſa.

QVI nimis exercet venatus, ac ſine fine
Haurit opes patrias, prodigit inque canes:
Tantus amor vani, tantus furor vſque recurſat,
Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
A canibus propriis dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos paſcit odora canum vis,
Venandi ſtudium conficit, atque vorat.
Seria ne ludis poſtponas, commoda damnis,
Quod ſupereſt rerum ſic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
Deperit externas corniger iſta luit.

Conſue-

Consuetudo praua.

REBVS in humanis præpostera opinio vulgi,
 Ac sequitur morem, quem semel obtinuit.
Scindit enim panem ferro, quid mollius illo?
 Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta,
 Si tamen excutias, quid nisi stultitia est?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
 Funditur in læso corpore virus atrox.

Inſignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

HÆC inſignia nuncij Deorum
Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
Eſt caduceus anguiger, crumena,
Cancer & lyra, veſpa, gallus, alæ,
Hircus & canis, hæc notent quid audi:
Promptus ingenio ſatis, memorq́ue eſt.
Prudentem eloquio, vagum, ſagacem
Et furem, vigilem, ille fraudulentum
Dat rebus temerarium, ac ſeueris.

Hircus vim eloquij monet ſtupendam,
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum.
Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, eſt trutina, vt ſuum cuique:
Eſt ferrum, inſidias necemque vitet:
Cauſsis eloquio locus, foroque:
Punitur gladio ſcelus, nefasque.
Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt conſona ſint, loquantur apta.
Hæc Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium præeſſe multis:
Namque hæc ſymbola habent ſuos ſequaces,
Et poſſunt ſtudiis ſimul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesque.

Vita irrequieta.

INDIA *fert apodes, quas tantùm ſuſtinet aër,*
Nuſquam conſidunt, perpetuò error agit.
Parturiunt intra ventrem, ſi credere fas eſt,
Ingens diuini muneris iſtud opus.
Hîc certent miras vates euoluere cauſas,
Ne ſileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
Proficit, hunc auibus dic ſimilem eſſe nouis.

Temporis

Temporis iactura. *Ad pilulam.*

PARVVLA *cur fallis iuuenes tua signa secutos?*
An reficis vires, munera num'ue refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vsa
Tu propriis extra limina salua fugis?
Mox inuenta places, iterumque redempta moueris,
Ac solita toties isque redisque via.
Aegris haud verita es certam spondere salutem,
Qua sanos prius, inque furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas,
Conueniunt nugæ, fictaque verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abusibus istis
Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis
Restitue, aut nunquam sufferat aura leuem.

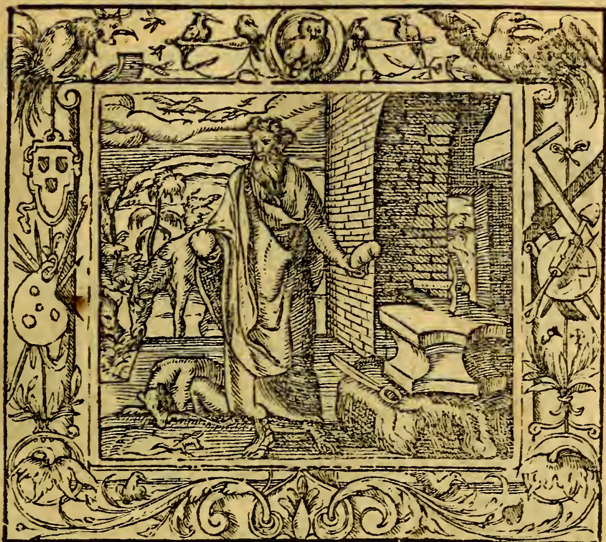
Dij cœpta ſecundant.

IN *terram pila quæ iacitur conuiſa reſultat,*
Et leuat in medium ſe aëra, prona redit.
Excipit hanc denſis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conſcia vota manus.
In Superis quiſquis ſolitus ſpem ponere curæ
Audeat, en cœptis protinus aſtra fauent.

Simul

Simul & semel.

QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc discordiam,
Nobis, quod caussas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti nostræ simul indidit vsus,
Poscebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & simul minutula.
Non spacium, aut tempus tum partibus intercessit,
Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum separet ardor,
Non superet hæc opinio.

Tempeſtiua proſunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM *Thirus deponit quolibet anno,*
Induitur pellem mox iterumq́ue nouam.
Hunc ſi perſequeris, qua ſe ſolet exuere hora,
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita fruſtratus longas remeabis ad ædes,
Beſtia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui ſequitur, diſcernat tempora, cauſas,
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque ſuum poſcit tempus, ſunt munera Veris,
Autumni, atque hyemis, fit vicibusq́ue calor.
Colchica Ver, Aeſtas ſegetes, Autumne racemos
Das, vrensq́ue typhas Bruma regignit aquis.

Interdum requieſcendum.

Ad Petrum Ligorium.

E S T *cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores*
Horis ſunt repetendi, animus ſimul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ ſua pignora non ferunt quotannis,
Alternis ſed, & arua noualia per vices quieſcunt.
Nil durare poteſt ſine commoditatibus remiſſis.
Arcum ſi nimium, ſubitoque velis, diuque tenſum,
Frangetur, feret haud alias volucres, dein ſagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe ſolent, faciuntque habiles minus vſibus ſeueris.
Ergo eſt optima tẽperies, mediumque vtrinque ductum.

Nullum malum ſolum: vel,
Vno bono ſublato, mille exiſtunt.

HERCVLEIS *quanquā manibus fortiſsima quæque*
Monſtra, truces, domitæ atque occubuēre feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abſciſſo vertice creuit opus:
Quoq́ue magis peſtem iugulat, capita vndique collo
Aucta renaſcuntur, cædeq́ue monſtra valent.
Haud ſecus indignè quos iactant fata, malorum
Augeſcit numerus, vim cumulatq́ue dies.
Vno ſi expediant miſeri ſe, mille recurrunt

Damna,

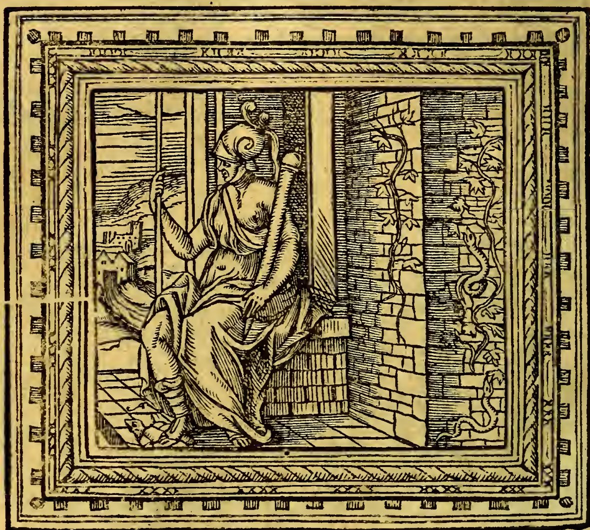
Damna, labore nouo priſtinus eſtq́ue minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida ſuſtulit ætas:
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita eſt cauſſa, decem redeunt.

Neglecta

Neglecta virescunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.

Vt scandit muros hedera, & latè petit altum,
Sit neglecta licet, nulla manusque colat:
Sic multos videas odium quos preßit iniquè,
Virtutem in primo constituisse gradu.
Tandem sponte virent, alit & prudentia dignos,
Vt serpens hederam non sinit, inque habitat.
Ingenij semper florebis laude per orbem,
Sis licet Harlemi, tuque latêre velis.
Largius effundet subitò se gratia Regum:

O'ux

O'υκ ἐιρῶνα volet plena fouere manus.
Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
Num reficis pulsa tu probitate sitim?
Nónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
Macrior alterius fis, necat esuries?
Obscurum hæc eadem momum, clathrisque remotum,
Te sequiturque simul zoile pœna grauis.

Grammat.

Grammat. Dial. Rhetor. Hiſtoriæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT *tres præſtantes diuerſa veſte Puellæ,*
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex hiſtoria eſt, lux, cuſtos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, propriis affectibus obſtat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine ſimpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc ponè Rhetorica eſt ſequens loquacior.

Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Vestita longo syrmate atque obambulat.
Et studet efficto lucrari schemate caussas,
Dum se venustis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
Premendo nil vrgens suauiter liget.
Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de suo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitque,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Assimilata fuit variæ quoque lumine Phœbi,
His sed parum iuuabere absque grammatis.
Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
Grammaticæ iners statuet nihil perenniter.
Historia vt canis alatus, Rhetorque Chimæra,
Sphynx Logice, tenet has Virgo, columna teres.

Pulchritu-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equis'ue,
Curſu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Piſces natare iuſsit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ reſtabat.
Conceſsit at loco horum
Formam, placere poſsit
Qua, vincere & ſeueros
Ignes, acuta tela.
Tantum poteſt venuſtas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

TARDVS Strephiades fuerit miser ad dolos notādos,
Queis posſit eluſiſſe creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Denſis nec iſta nubibus ſcrutari.
Res ſi digna foret ſtudiis, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesque dolosque ſenem meditari ineptius nil.
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo ſciat fatuus benè moribus dicare
Dum tempus, ætas apta fertque, natos.

Imprudens facinus.

INSIDIIS *captat mures, ſequiturque nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem maleſuada Cupido,
Murmure ſed furtum prodidit ipſe ſuum.
Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
In cruce ſupplicium non benè cautus habet.
Illicitæ & quamuis lateant nos ſæpè rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

Tole-

Tolerantia.

FORTIS *in aduerſis animo non frangitur alto:*
Sed contra ſemper promptius ire parat.
Creſcit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Paſcitur hic læſis, vincula nulla timet.
Aureus vt foliis & lento vimine ramus
Auulſus ſimili pignore; fronde redit.
Non minor & mens fit varijs exercita curis,
Quóue magis demis copia maior erit.
Augeſcunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum abſumit, perficit illa labor.

Perſei fabula.

PERSEVS *Gorgonis abſcidiſſe fertur*
Palladis clypeo caput tremendum,
Equo & præcipiti procul tuliſſe.
Qui ſe delitiis libidinoſis
Dicarunt, gelidi rigent ſopore,
Membra & humidiora pituita
Facta pòſt ſtudiis parùm Mineruæ
Sunt apti, ac remorantur aptiores.
Hæc tu ſubſidio fauentis almæ
Vinces Palladis anxio, & labore

Doctri-

Doctrinamq́ue plagas feret per omnes,
Et sparget decus eruditionis
Latè alatus equus, vehet perenne
Fama nomen & orbe, posterisq́ue.
Stratam Mœonides quoque à Minerua
Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc sunt persica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum sui relinquens.
Vel sic: res benè fortiterq́ue gestæ
Scriptores pariunt bonos, aluntq́ue.

Physica & Ethica, *Ioan. Aicholz medico.*

NATVRA *exercet tectis indagine rebus*
Mentem, ne cuiuis cognita mox pateat.
Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
Id studium præstat, vigil & solertia tandem:
Sit quadruplex mundi quódue reuelat opus.
Huius alumna sed est praxis, mandata capessens
Notitiæ, ac licitis vsibus apta nitet.
Socratis hæc placuit studio, quid enim sine rectis
Profuit exemplis Philosophia vetus?
Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
Altera, queis oculos aridum & os reficis.
Viuimus in dubiis, breuis est & vita, sodalis,
Occupet hanc prudens vtilitate morum.

In ſpe fortitudo.

CORNVA *qui tendit, volucres iraque ſagittas*
Mittere in aduerſum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, durißima chorda eſt,
Laxa nec infractum ſternere tela queunt.
Aßiſtens quidam è ſociis animum addidit auſis,
Et monet arcum vti totum in ſua vota trahat.
Perfer & obdura, reliqua dum parte ſequatur,
Ille ait, hoc facimus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentque nefandum
Corripere, inuexit quod mala turba, ſcelus,
Auxilio adiuti diuino cœpta remittunt
Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.
Et mora nil animos frangit, ſed firmat in omnes
Euentus: tales quid meruere Duces?

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præstantior alter,*
Qui tenuit magni Troica sceptra senis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxque, sororque
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Frustra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.

Namque

Namque Venus Cytheræa placet, calor oßibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ suauia reddis
Pectora, quæque potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi sola dabis solatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegesis.

Est adeò Stygiis mens nostra immersa tenebris,
Vt non quæ bona sint, quæ mala despiciat.
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioque perit plurima turba suo.
At reputes quæso Paridis tu semper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum viuo prosum.

EN quercus carie, & fulmine perdita,
Trunco conspicior semper inutili:
At non sedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, sensus & infimus
Nutrimenta sinit contrahere vndique,
Nunquam desero suetum
Alendi officium meum.
Prosum trunca, nouis frondibus, augeo
Vestros ruriculæ continuò ac focos.
Quòd possum, licet ægra,

Vobis vertice largior.
Vellent si pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines sollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:
Longè esset melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, prospero & æthere
Nostris afforet ausis
Cælo qui sedet alto.

Apta

Apta recipiunt.

Carolo Clusio.

ROBORA *quò puteis, fluuioq́ue diutius insunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cætera dumq́ue natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix testacea lædunt,
Mœsta cothurnici nilq́ue cicuta nocet.
In medico non est semper sanetur vt æger,
Formaq́ue naturam suscipientis habet.
Thersites nunquam in varium mutatur Vlyssem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Feli-

Felicitas indigna, vel superflua.

SPONTE vomunt celsa dominis super aspera molles
Serica vermiculi, crescere cuncta putes.
Non alitur foliis, nec fotu, sed sine cura
Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem messes, hæc gloria ruris adesset,
Mox ego ditarer, milia multa darem.
Hæc fortunatis nimium sed contigit arbos,
Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel sors quos tabulis hæredes grata supremis
Scribit, auetque suo mortuus esse loco.
Mi satis est aliquid duro peperisse labore:
Prædia quæ veniunt sorte, pericla vehunt.

Conscia

Conſcia conditio.

E S T *homines inter proprium diſcrimen honoris,*
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quosq́ue Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibusq́ue domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem.
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis

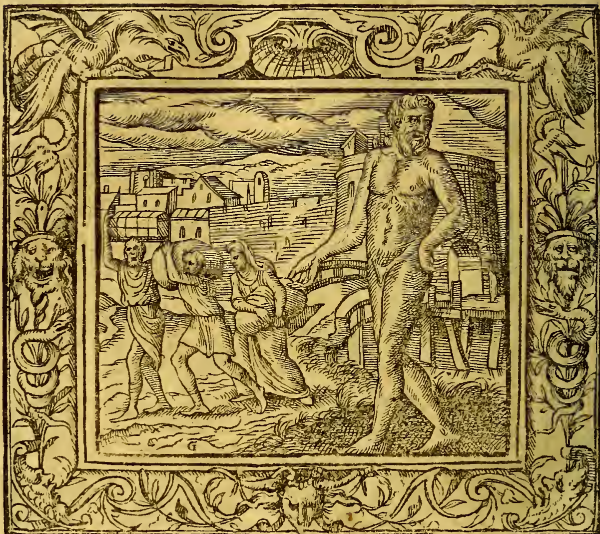
Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

VESVIVS *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumq́ue nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exuſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poëtæ,
Qui dedit Aetneis frigida membra focis.
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumq́ue fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceſsit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Publica priuatis potiora.

QVEM pietas ducit patriæ, & per ſæcula nomen,
Cui populus curæ, bella ſalute regit:
Hunc nihil abſterret, ciues conſeruat amatos,
Ac litem propria vult, dirimitq́ue nece.
Quàm ſeſe geßit Codrus, diſcrimen Athenis
Quàm graue ſeruili conditione leuat?
Curtius vt vocem diuûm, monitusq́ue redemit,
Sic Dores contrà deuouet hic animam.
Egregiam laudem tulit alter, funere Codrus
Sed maiora dedit, quò magè certus erat.

Mathiæ Coruini Symbolum,

Symbolo Ioan. Regis auctum.

V T *lupa non proprios, alienos ſed quoque fœtus*
Vbere nútriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus author
Dum ſuperat cunctos, ingenioſa fouet.
Huius ad imperium concurſus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
Vndique cogebat veterum monimenta, ſuperſtes
Quo foret authorum fama, decensque labor.
Contudit indomitos vel ſolo nomine Thracas,

Et pauidos multo ſanguine fudit humi.
Pannoniæ infeſtæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum ſupplex factus & ipſe leo eſt.
Gryphe nec inferior ſacer & tunc coruus Apollo
Eſt habitus, preſſo gutture ſuauè canens,
O vtinam in regnum qui ſucceſſere, triumphos
Conciperent animo, claráque facta ducis:
Sæua ſed internis ceſſet diſcordia rebus,
Et proceres concors ſenſus in arma vocet.
Quod niſi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, ſalus nulla eſt pòſt reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hoſtem
Arma, nec impenſis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetuſtas,
Nec minor inceptis gloria ſemper erit.

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS *ſemper vigili qui cogitur vti*
Conſilio, & monitis, rebus nec proſpicit vltrò,
Hunc ſimilem pinnæ dixit laudanda vetuſtas.
Namque illa eſuriens conchas diſtendit hiantes,
Piſciculos pote ſit, prædam & cumulare natantem.
Verum ignara nihil ſentit, nec claudit habendo
Eſcas, ni moueat roſtro cancellus acuto,
Comprimat vt ſubito prædam communiter aptam.
Optimus eſt propriis qui rebus prouidet ipſe,
Nec temnendus erit, ſi audit quos poſcit amicos.
Exoſum cunctis fugias, qui ſpernit vtrumque.

Fidei canum exemplum.

SIT quanta odori vis canis,
Et quæ fides erga suos
Heros, monere quos vides
Possunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel simillimæ.
Hi me sequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Hos Gallia alumnos tulit,
Videre Romam nescij,
Νεάν τε καὶ καλὴν πόλιν,

Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt ſimul,
Ducentur & ſpero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Senſus ineſſe cur neges
His beſtiis ſequacibus?

Preciosum quod vtile.

Ad Achillem Maphæum.

M VLTA *solent homines precio dignarier alto,*
Rara, quod & longis aduehat vnda locis.
Vana superstitio, communi dignaque risu,
Hoc rarum cornu sed probat vtilitas.
Nam quibus est animus poclis miscere venena,
Omne malum præsens hæc medicina vetat.
Regum thesauros ornat, preciumque rependit:
Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

VRBS est Pannonicis fama inclyta, libera regnis,
Tirnauiam vulgus nomine, réque vocat.
Bela etenim Regum ditißimus vndique cinxit
Mœnibus, ac densam turribus excoluit.
Hæc me produxit, lucemque videre serenam,
Vitalesque haustus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro insigni, cælestis vtrinque tuetur
Nuncius, & Christo præside tuta manet.
Vtque nihil certum in nostris sine numine rebus,
Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.

Hactenus hæc contra sæuißima fata Getarum,
Fortiter hostiles se opposuitque manus:
Meßibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis, iure potens, clara Deûmque metu.
Hanc saluam longos tueatur Christus in annos,
Thurcicus hic furor, & diminuatur honos.

Heroës

Heroës diuini.

EST Ducibus præsto Diuûm præsentia, cuius
Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
Non ruit imprudens aduersos semper in hostes,
Sed cauet, occultis & manifesta notat.
Aeneas quoties vmbris subducitur, inque
Prœlia seruatur, dum sua fata sinunt?
Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
Id facit Aeneam, at Iuppiter hostis erat.

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptistæ Pignæ Ferrar.

EST *vas quod capitur, rite iuuans auriculis suis.*
Ansam sed cupiunt sollıciti prendere dextram
Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
Læuam sed pueri, desidiosi, ingenio ac pigri
Prensant, atque senes qui fugiunt sæpe molestias.
Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus
Promptas, queisque velint adiiciunt seriò non leues.
Pertæsi studij, quos'ue labor durior opprimit,

Ansam

Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.
Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus
Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretisque suis præposuit Pigna negotiis.
Sed tu Piëriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Volu-

Voluptatis triumphus.

QVI *currus trahitur ceu domitis equis,*
Et quo grata voluptas sedet, & penes
Illam quas comites semper habet suas,
Naturam illius innuunt.
Est duplex etenim, suauis, & improba,
Monstrat læua manus commoda quæ vehat
Hæc, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
Albo hæc, illa nigro est equo.
Læuam vina, venus, sæpe etiam dolor,
Et facti comes est quem quoque pœnitet.

Saltan-

Saltantem ſtimulo promouet, & puer
Cæcus curat equum nigrum.
Sed caſtæ ſocij ſunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi
Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appoſitas habent.
Tu quicunque ſapis, delige dexteram,
Ac læuam fugito, præmia ſunt enim
Aeterna illius, aſt huius ab omnibus
Deteſtanda bono, & pio.

Dulcia

Dulcia cum amaris.

EST vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,
In damnis aliquid ſemper ineſſe boni.
Id quoque teſtatur ſeries æterna globorum,
Binos namq́ue malos qui moderetur adeſt.
Hanc quoque temperiem ſuauiſsima Muſica ſeruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus eſt, & cognita virtus,
Hæc norunt, præſens atque figura monet.

Planetæ

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter aſſequitur biſſenis, Marſque duobus.
Sol vno, tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier iſtis.
At vaga ſigniferum Luna omni menſe pererrat.

Tori

Tori reuerentia.

TANTA *fuit multis ſacri reuerentia lecti,*
Vt dicas nullo concubuiſſe toro.
Nam poſt ſomniferæ ſurgentes munia noctis,
Mane recens preſſos obuolüere locos,
Indicio ne eſſent veſtigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adeſſet honos.
Candaules pereat forma deceptus amatæ
Coniugis, audet enim proſtituiſſe Gygi.
Quantò nos, gerimus qui Chriſti nomina, caſtos
Atque verecundos conuenit eſſe magis?

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Lusitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Quæcunque terra, & vndis,
Signum dedit, pateret
Natura singulorum vt.
Latratibus canis sic
Suæ indicem dat iræ.
Taurus monet furorem
Quòd cornuis petendo
Lædat, venena caudis
Serpens gerit, timendus

Et ſcorpius cauetur.
Eſt nuda frons, ſed index
Mortalibus negatus,
Vt noſſe quis bonus ſit
Nequeas, tibi à maloq́ue
Dum tempus eſt cauere.
Dextra tenet tabellam
Raſam, notis nec vllis
Inſignem, amicus vt ſit
Qualis tuus, colis quem
Tot ſedulus per annos.
Scribas mihi potes ſi,
Num candidè, dolo ne
Tecum egit, at recuſas.

Dege-

Degeneres.

NIL *habeo præter formam teſtudinis aptæ,*
Atque ſinu tueor fila canora meo.
Nulla mihi vox eſt, non chordæ, nullus honoſque,
Muta ſed aßimulor, credita dona tego.
Saltem aliqua ornaſſet miſeram me voce Magiſter,
Ne rupta in flammas turpiter abiicerer.
Degeneres qui ſunt, modo auitaque ſtemmata iactant,
Vmbram maiorum nobilitate gerunt.
Nobilis ex virtute ſuos ſectatur honores,
Et proprium factis quærit habere decus.
Annulus effigie inſignis, vultuque paterno
Detrahitur digito non malè ſcipiadis.

Tyrannus.

REGIA *qui ſolus moderatur ſceptra Tyrannus,*
Parendum eſt quidquid ſtulta libido iubet.
Ni facias cogit cauſſam, dextramq́ue minacem
Opponens, miſera ſuſtulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles iniicit vngues,
Sanguineæ tibi ſic ſæue Monarcha manus.
Vtq́ue vorax paßim rapit obuia quæque ſilurus,
Mitior haud diris Regibus eſt animus.
Cuncta premit nutu, ſubigit, ſimul aſtra requirit,
Lætitiæ cauſſas corripit in gemitus.
Quod libet, vſque licet, ſua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina

Diuina humanis non temere miſcenda.

SCRIBVNT *Deos, qui more hominum pios*
Lugere, cœnas lautaque prandia
Sequi, timere quod doletque:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poëtæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſti & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis,
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

Virtute duce.

Ad Barth. Marantham.

NATVRÆ *cæcos qui norunt ſoluere nodos,*
Et cauſſas quærunt, cuncta notare ſolent.
Hi flammam dicunt accenſum lumine fumum,
Res etiam expertis ſæpe probata viris.
Natos in ſtabulo, obſcuriſque parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget,
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

NON *ego furaces nec apros inſector & vrſos,*
Applaudit nec hero blandula cauſſa ſuo:
Sub iuga ſed mittor validus, traho & eſſeda collo,
Quæque leuant alios viribus vſque premor.
Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
Miratur caſus libera turba meos.
Quàm fueram charus dominæ, ſi paruulus eſſem,
Non menſa, lecto nec caruiſſe velim.
Sic multis vires, & opes nocuere ſuperbæ:
Contentum modico & profuit eſſe ſtatu.

Nuſquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem ſuum.

DVM *rigidos artus elephas, dum membra quiete*
Subleuat, aſſuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, ſuccidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prœlia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nuſquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schœneïda vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia noſtra:
Saltem conantur deficiente fide.

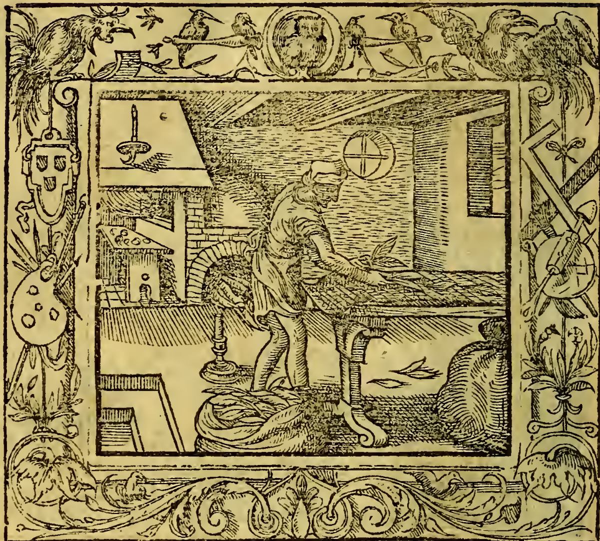
Alchi-

Alchimiæ vanitas.

PERPETVÒ *ſudat cur Carbonarius iſte?*
Diſſociare igni vt mixta elementa queat.
Cur quod nuſquam extat, fuit aut eſſentia quinta
Hanc pretio quærit, ſolicitatque focis?
Hoc ſtolidum mandat pectus, nec ſana voluntas,
Quid referet lucri? viuat vt inde ſtipe.
Quæ miſeros hominum cepit dementia ſenſus,
Incerta vt certis ſint redimenda bonis?
Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expediens impedior Bombyx.

DONEC *obæratum expedio, ditesque labore*
Pendulus efficio, me impedit istud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando
Commorior, sobolem semine linquo tamen.
Hæc ignara mali sequitur quoque fata suorum,
Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra
Delectant, vitæ parcere nemo potest.
Res nimium dura est multos seruire per annos,
Nec retulisse lucrum, se implicitumque mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS *officium ſcire eſt, iuriſque periti,*
Quid iubeant leges, conueniatque ſimul.
Lynceus eſt oculus iuris, ſed prominet alter
Turbidus, vt rigidum temperet arbitriis.
Non nimis attentum Reſpublica, nónue remiſſum
Exigit, in medio ius, veniæque placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Diſcors

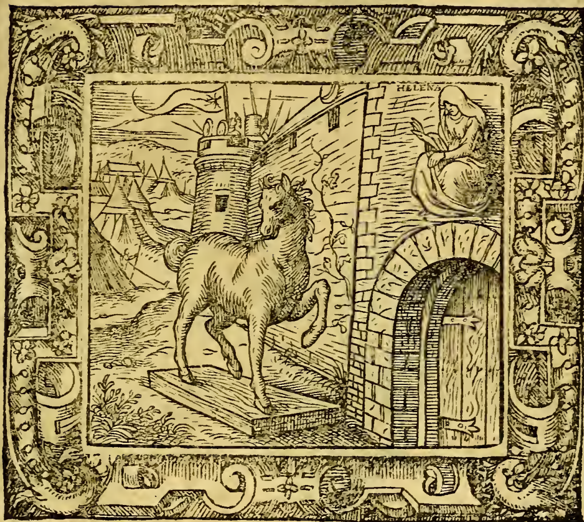
Diſcors concordia.

QVAMVIS ſit rerum diſpar natura, minusq́ue
Conueniant, ſubigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuerſa inter ſe virtute reſiſtunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hæc tamen ars miſcet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen poſt medicina gerat.
Peſtiferam illa arcet tabem, infectosq́ue tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis ſumere laborem.

Georgio Tanner.

R E B V S *pro minimis ſæua pericula*
Stultum eſt ſuſcipere, & conſequier decus
Nullum pro dubiis nempe negotiis.
Graij cur Helęnam præcipites velint
Conductam in patriam quam tulit Ilium?
Paucis viſa fuit, libera nec foret
Vllis cognita qui luſtra terunt duo.
Pro picta poterunt nec ſibi conſcia
Annos tot leuiter ſumere ſponſula.

At

At nos in grauibus quod superest breuis
Ocij, non studio gloriolæ leuis
Ponamus, patriæ rebus & asperis
Totos ingenio, ritè laboribus
Donemus: recinet posteritas bona
Famam, sic modica & vita erit vtilis.

Anti-

Antiquitatis studium.
Ad G. Schirletum.

O MNIA *consumit tempus, longamque senectam*
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monimenta, vetustas
Ne quid duraret, conficeretque situs.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet en monstrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea testantur fuerint quibus aurea secla,
Multorumque monent quæ tacuere libri.

Ceden-

Cedendum, ſed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuanſi. &c.

FATALI, *& grauibus premitur quando leo morbis,*
Simia proiicitur, hæc medicina mali eſt.
Inuidia afflictos, ſcelerata & mente Tyrannos,
Cur non ſic ludas, ſimiolaque leues?
Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.
Sed tamen his vltra metam placuiſſe caueto
Peſtis adulator, morsque inimica ſiet.
Aulas dum ſequeris ne te peruertat abuſus,
Sit tenuisque licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola culpa præſtanda.

De Antiphonte poëta à Dionyſio damnato.

NVLLIVS *ſceleris qui conſcius eſſe putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam ſi præſtitit, omnia ſoluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem ſæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit ſocios:
Qui faciem vt ſontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt hora crudelia iuſſa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum ſibi conſcia virtus
Fidit, & oblitum non ſinit eſſe ſui.
Socratis en quantum ſe mors diffudit in æuum,
Solamenque mali noxia nulla grauans.

Epitaphium Lotichij S.

QVIS ſitus hac vrna? Vates, medicusque ſalubris
Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino
Poſthabuit, poterat quos ſuperare breui.
Qui fluuij ceſſant, quid olor, triſtes'ue puellæ?
Quid circum lauri, quid medioque ſenex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
Hunc Phœbo & defles nate, ſiletque melos.
Arcus quid pluuius ſupereſt? Hoc fœdus amicum

Veſteque

Vesteque res hominum versicolore notat,
Sollicitos iuuenis bello, Musisque labores
Hîc peregrè, casus sustinuitque graues.
Post vbi sedatam patriam, mitesque sorores
Aonidum sensit, dat Medicina locum.
Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæuam
Authori reddunt, posteritasque memor.
Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicque vale, iunget nos rediuiua cohors.

In delectu copia.

Marco Laurino Brugensi.

ASSIDET *in viridi, tot picto & floribus horto*
Virgo puellares inter habenda deas.
Cumque nihil desit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc spectat, mens est ignara decenter
Quæ inserat, aut demat, misceat apta loco.
Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri
Pondera, ni videas queis tribuisse licet?
Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inque inhonora locant?

Auaritia huius sæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS *his valuæ geminæ, quarum altera cultas*
Immittit partes, donaque portat hero.
Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem,
Clauditur illa inopi, muneribusque patet.
Has procerum clausas Musis nunc repperis ædes,
Et sensus Domini porta biualua gerit.
Desine mirari, cur sæcula nostra poëtas
Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
Existent, grandi bella tubaque canent.
Exulat ingratum carmen, facundia paßim
Temnitur, & cultis artibus aula caret,
Potores bibuli nunc prima sedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Fictus amicus.

CVR *mihi blandiris vulpina veste sodalis?*
Quid toties priscam fingis amicitiam?
Odisti dudum, nil credo, dextera fallit,
Et didicit caudam flectere læua manus.
In syluis æquè non latro terret opacis,
Quàm simulata fides, subdolæ & insidiæ.
Qui me persequitur, vulgoq́ue minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & ense latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias sedulitate malum.

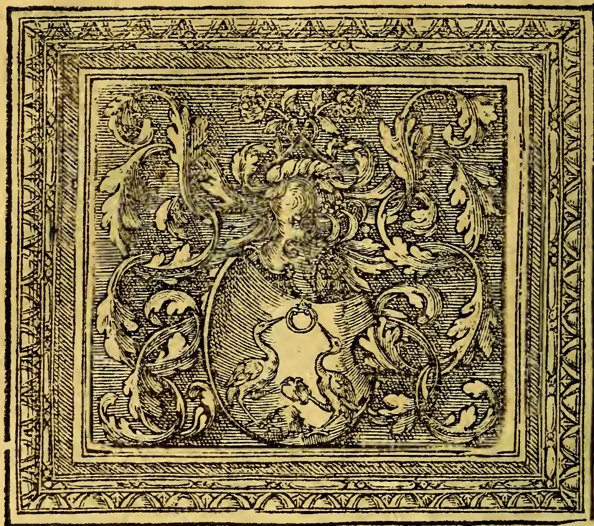
Tempe-

Tempeſtiuè cauendum cuique ætati.

DVM tibi ſunt vires, iuuenilia pectora, diſce,
Teq́ue operi gnauus nocte, dieq́ue para.
Quod ſemel elapſum eſt, nunquam reuocatur in ortus,
Tempus, id exigimus more fluentis aquæ.
Ni tibi ſint meſſes æſtiuæ, frigora lædent:
Ni ſtudeas iuuenis, pauca ſenecta feret.
Oſtrea ſic noctu paſcuntur, pinguia Phœbe
Et fiunt plena, temporibusq́ue cauent.
Nudus ara, ſere nudus, hyems ignaua colono,
Formicisq́ue minus dedecus eſt ſapere.

In labore fructus.

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubiis dignum rostraque munus habent.
Hoc gentilicij Sambuco schema dedere,
Aeternum vt studiis proferat Orbe decus.
Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam suauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Quæ placidis semper moribus æqua venit.

Amicitia

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

SI ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij, nullaque imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium queis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Simile à ſimili non læditur.

ES T *quibus in furias animus, denteſque paratus,*
Morſibus haud inter ſe appetiere canes.
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
Aut anni cogunt, vt ſuperare queant.
Piratæ raro ſeſe, prædoque latrones
Offendit, metuunt conditione pari.
Creſcit at in duris virtus, maiora meretur,
Abſtinet à victis, inque ſuperba ruit.

Sors

Sors ingenioſa.

SÆVA *Magis quantum peperit diſcordia regnum,*
Venit in alterius ſed leuiore manus.
At niſi conſenſus firmaſſet ſortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuiſſet equi.
Seditio in dubium reuocaſſet ſceptra Darij,
Atque trucidaſſet milia multa furor.
Sit velata oculos præceps fortuna, rotaq́ue
Stet licet, in cunctis ingenioſa valent.

Cælum, non animum mutant.

N O N *iter, aut cælum mores formare benignos,*
Sed natura solet, quæ moderata iubet.
Multi quos mitis naturæ finxerat ordo
Externis vitiant, se maculantque locis.
Quodque nemus Tygres prohibet, saltusque leones,
Post feritas maior quàm fuit ante, venit.
Laus est tot populos, mores, vidisse tot vrbes,
Sed quis amat quàm te cura paterna magis?
Erudiet quis te, primis quàm qui educat annis,
Vt senij fias dulce prementis onus?

Nihil

Nihil negligendum.

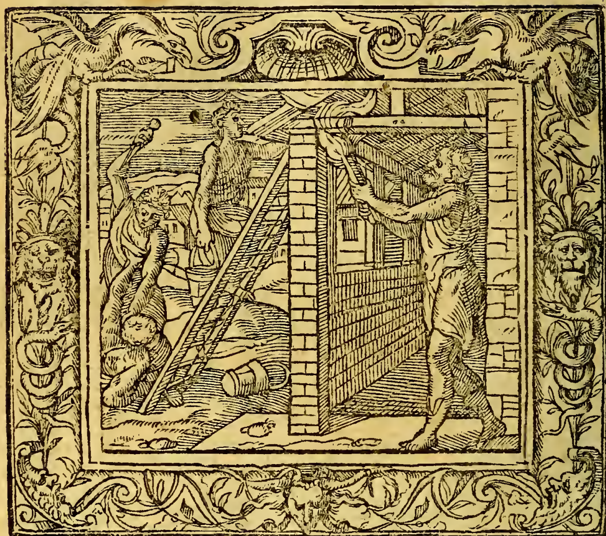
Ad Ioan. Listhium Secretarium Caesar.

IMPVLSAM *ventis, & forti remige nauem*
Quis remoram dicat posse tenere mari?
In minimis etiam vis est, mora qualibet ingens,
Ni videas, præter spem remoratur opus.
Quæ ausa est Actiacam subitò tardare carinam
Et prohibet cursus, parua echeneïs erat.
Nil igitur spernat, cui magna negotia curæ,
Qualia pisciculus semipedalis agit?

Intestinæ

Inteſtinæ ſimultates.

QVÆ vires, regioq́ue ſuis affligitur armis,
In partesq́ue trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcorsq́ue voluntas,
Eq́ue ſinu exiſtunt flamma, facesq́ue ſimul.
Quippe ignes tectis immiſsi incendia præbent,
Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
Occupet, exuſtis quiq́ue miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
Acrius vt foueat pabula, cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeq́ue, ſuosq́ue:

Amoueat

Amoueat propriis iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ se mæsta venena
Mutuo confodiunt, dixit Aristoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta saliua malum.

Periculum authori nocens.

CEPERAT *exiguum nuper pirata phaselum,*
Et seruos quotquot prenderat esse iubet,
Sed leue concessit stolido victoria lucrum,
Prædaque piscator fit, dominusque minor.
Nam dum capturam solitas vectabat ad oras,
Aeolus aduersis vela repellit aquis.
Titaniumque furor vinctos ad littus amicum
Sistit, heri collo vt vincla soluta ferant.
Mobilitas quanta est sortis, præcepsque volucrum,
Quàm subito authori damna parata nocènt.

Pœna ſequens.

Q V I furto abſtulerat non paruo pondere carnes,
Conijcit in ſaccum, collo onus inde leuans.
Dumque fuga cælat facinus, diuertit ad ædes
Hoſpitis, & vacuat pocula larga ſiti.
Corripitur ſomno defeſſus, donec inertem
Strangulat appenſum, ſponteque punit onus.

Leuitas ſecura.

FLVCTIBVS *immenſis parua eſt iactata tabella,*
Sed leuitas tuto littore ſiſtit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox ſubitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio conſtans, moresque probati
Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

De-

Defensio publica.

CVM *subeunt leges, terrisque Astræa relictis*
Euolat, an solis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior sententia, visque
Armorum est, subitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris si litera vertat in hostem,
Codiceque armatum persequerere reum.
Et licet, & semper licuit defendere nostra:
Ritè magistratus vindicat, vltor adest.

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

E S T *pietas erga natos, σοργή τε πελαργοῖς,*
Casibus aduersis prouidet vndique amor.
Hæc, quoniam insidiæ nocturnæ sæpe diurnis
Sunt magis obscuræ, peruigilare solet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat si noctua, quæris,
Occultam præter, caussa subesse potest.

Est

Est sterilis, quare semper contraria nocti,
Proli nocte operam quippe subinde damus.
Vel quia nox studijs tribui melioribus aptè
Debet, quò vtilitas digna sequatur opus.
Noctua cornicis pœnam, lumenque veretur;
Dum media illius surripit oua die.

Οὐκ ἔςι μιάσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM *Æneas regi dum in littore mactat*
Taurum, aras viridi fronde operitque Deo.
Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,
Emittunt guttas sanguinis, omen habent.
Threïcij regis facinus, Polydore, sepulchrum,
Omnes quod latuit, detegiturque tuum.
Quod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus
Id reticent: tandem quin patefiat opus?

Si taceant cuncti, lapides, syluæque loquuntur:
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hospitium Macareus violarat cæde sacerdos,
Pœna sed in natos mox recidiua fuit.
Ob scelus inuisi, quos versat praua voluntas,
Et toties mutat, quid probitatis habent?
Horrenda insequitur furiarum & conscia pœna,
Cocyti æternum perluet vnda leues.
Non iure, aut lingua cedet Minois acumen,
Ante precor lapsis mens tamen vt redeat.

Principum negligentia.

QVID *Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,*
Errat balantum grex, sequiturque ducem.
Cæcus at est custos, cui vino lumen ademptum,
Solaturque nouum fistula rauca malum.
Nónne hæc conueniunt nostri queîs credita cura est,
Princeps, seu pastor sit ratione carens?
Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,
Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Quisque suo sensu regitur, conscendit Olympum,
Nec monstrant gressus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, sed fronte gerebant,
Aëre quò in medio fulgura prospicerent,
Ac superûm vates quæ essent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

O 5 Cura

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCVRAS *penetro nubes, venatibus insto*
Falco, sed aërium non premit vlla sitis.
Non ego declino, cumulatque volatus honores,
Aucupio mens est dedita tota suo.
Contulit hoc natura diu, vt seruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga summa pererro,
Nec mora, crede, orbis si peragrandus erit.

Hoc

Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:
In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.
Tædia perpetuò superas, victoria nunquam,
Quam peperit studium, est interitura tibi.
Restituis veteres, ac donas luce sepultos,
Hoc præstare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar;
Vmbram, si potero, consequar vsque tuam.

Ordo.

Ordo.

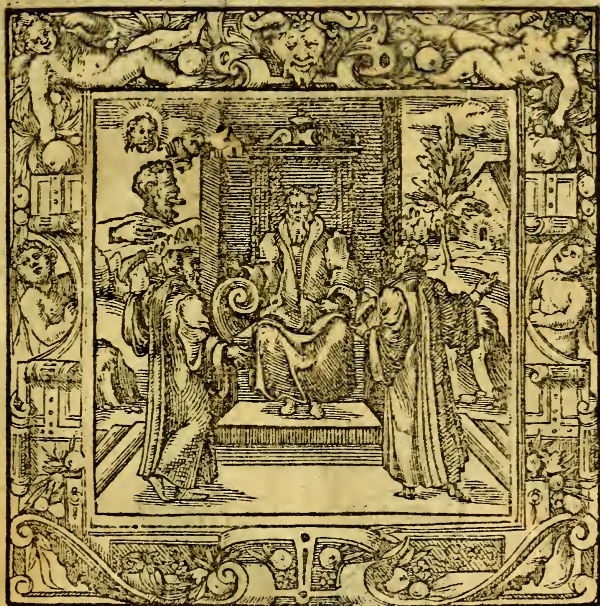

E S T via quæ potus; atque escas ducit in aluum,
Est quoque quæ vitam suppetit aura leuem:
Hos natura sagax discreuit ritè canales,
Vt certas seruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,
Exoritur tußis, sæuaque damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confusio turbæ,
Constare & numeris dixerat omne σοφός.

Ius

Ius & Philoſophia.

Ad Aon. Paleariūm.

SERGIVS *implicitas vicio, & ſeruire coactas*
Aedes vendiderat, quas cùm Gratidius vltro
Reddere venales ſtatuiſſet, ſubticet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus, pretiúmque
Teſtaretur onus, ſed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Expoſcit, vicium ſiluit quod venditor illi.

Sed

Sed quid opus fuerat domino, authorique ſubinde
Significare malum expreſſè, qui conſcius eſſet?
Prôin Sophiam, rectorum & fundamenta profeſſi
Mentem, animumq; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt, ius ſed linguam factumque recenſent.
Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Eſt ſapiens igitur qui res intelligit altas,
Et ſibi quæ conſtant ſemper non obuia quæque:
Conſilium prudens variat ſic rebus agendis,
Et tractat ſeſe multò res inferiores.

Vir-

Virtutem honor ſequitur.

Ad ampliſs. Anthonium Verancium Epiſcopũ Agrienſem.

MARCELLVS *duo templa ſtruit, virtutis, honorum.*
Hoc ſed non patefit niſi præſtes inclytus auſis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præpoſuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius, quiſnam leuiter tot præmia laudis
Conſequitur, multum ni ſudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo ſemita, victa
Molliter in ſuaues demum deducit honores.
Horum ſint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, ſolidis ſeſeq; laboribus ornent.

E fiſco

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS *habeant reges, mille arua ſuperſint,*
Vt prohibere queant vim, viciumque ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
Quamque premas ſiccam proijce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
In viſcum ne abeat fiſcus auariciæ.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

De-

Fœminei ſexus querela.

CVR nouis emimus, turba ſumus ſtultitia leuis,
Pulchras qui redament, coniugio moxq́ue pecuniam
Tantam conferimus, compedibus nos vti vinciant?
Cur non conſilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
Hæremus domini, non ſocij, iudicio domi.
Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
Seſe peruigilem cum clypeo, & caſtra ſequi docet.
At noſtra eſt ratio durior hac, conditio & minor,
Nam præſtat gladio vim pepuliſſe, haud ſuperarier.
Hæc poſſet meritò fœmineum verba genus loqui:
Autor connubij, ſollicitè qui inſtituit, Deus
Ni mandaſſet; eat fœmineus ſub iuga coniugis
Cœtus, ſubijciat ſe capiti & membra velut ſuo.

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM regium vexat malum,
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpiciàs, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Proprijs referre rem notis,
Vt fallier queas, amicus ni monet.

Idem

Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hæc ſimile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Nec ſecus iniquum qui gerunt animum, malè
De alijs, ſiniſtrè & iudicant
Quod ſunt malorum conſcij, primi & duces.
Sic arguunt ſeſe mali.
Ouem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPITAPHIVM GENEROSI adoleſcentis Georgij Bonæ Tranſyluani, & tanquam fratris, qui obijt M. D. LIX. ætatis ſuæ XX. VI. Septemb.

Ὤλεθ' ἅπασῃ ἀρετὴ πάτρας λιπὼν κόσμος ὁ Βῶνα,
  Θαῦμα χριστογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
  Αὐτοῦ ἐπ' ἀΐδιον, καὶ βροτόθητον ὄναρ.
Οὗν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
  Ἡγητὴς κήπου φεῦξεν ὁδ' αἰθερίου.

Τὴν σοφίαν μεγάλου, παρασπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
Ἡμῖν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τοῦ κρείσσον ὅπη δεῖ,
Ἀενάῳ συνέδρος νέκταρει, κἀμβροσίῃ.
Νείοθι τῆς πέτρης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
Προσδέκεται κοίτην, τοῦ πλέον ὅσσ' ἂν ἔφυ.

De eodem.

HOC spes in tumulo patriæ iuuenilibus annis
Conditur, æternùm sed valitura fides.
Hac pietas, Musæ, virtus, & candor amicus
Mole subest, Christi dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit misero mors improba Regno
Et decus, & famam, quæque dolenda tulit.
Sed tamen optata superest, semperque vigebit
Illi propitius quam dedit arce Deus.
Cumque tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
Hostes qui certo iudice vincet, erit.
Sic fit mens propior cælo, quò longius imis
Tempore secedit, perpetiturque nihil.
Hæc posuit charo Præsul monimenta nepoti
Strigonius, fletu prosequiturque locum.

Iacobus Maniquet.

RAPTVS es ante diem in cælum Bona, ne bona terris
Vlla superstaret virtus, néue amplius vllam
Pannonia infelix spem libertatis haberet.

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR *inuisis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piscis vt amne latet.
Est tenebrosum iter, angustumque ad templa Deorum:
Apparent minimùm, sunt manifesta tamen.
Sic nos qui in cælum Christus reuocauit ab orco
Credere promissis, tutaque verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora securos fallere, quisúe potest?

ERRATA SIC CORRIGITO.

Pagina 32. Linea 7. linque 41.9. Fœdius his 51.2. en insidijs 81.5. genitali his 91.8. Belli pertæsus nummosas 98.1. miretur 107.5. quùm 118.5. tetra nam 126. (*in princip.*) Τίμων (*adde*) ad Cardanum 134.1. connisa 143.18. *Pentameter pro Iambico adiectus.* 150.14. moram 168.2. se opposuitque 179. (*in princip.*) Degeneres (*adde*) Theta loquitur 180.4. sustulit vsque (*ibidem*) 12. tales pallidus 183.2. blandula cauda

MAGNIFICO DOMINO IOANNI GROLIERO THESAVRARIO REGIO LVTETIÆ, S.

SCio quanti me facias, quo animo ſemel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquijs, & omnis antiquitatis delectationibus bienniũ ferè, licet alijs quoque ſtudijs, ac negocijs occupatiſſimum eſſe me paternè volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixe, ac ſingularis nomine tibi omnia debeo: ſed imprimis, ſi quæ ex meis ſcriptis aliquando tam graui, tamque illuſtri viro digna poſſet exiſtere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac ſimul animo poſita eſt, nulla vt ex commendatione illi quicquam addi queat, in tuo ære me futurum ſemper hiſce æreis aliquot nummis teſtari volui. Per hoc verò biennium ſcias me multis modis bibliothecam auxiſſe ornaſſeque meam, atque nummos, quos tantopere extollebas, maximè raris cumulaſſe, vt vel ſummis Cardinalibus admirabiles Romæ fuerint, & per Italiam Principibus: doque operam, ne meæ conditionis, ſatis anguſtæ, liberalis tamen, atque illius ſtudioſæ vetuſtatis, quiſquam me ſuperet. Vale, dominoque Henrico Memmio, ſi graue non eſt, à me ſalutem.

Gandaui, III. Non. Ianuarij. M. D. LXIIII.

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·IIIP·P·

ANN·DCCCLXXIIII NAT·VRBIS CIR·CON
S C

IMP·CAES·NER·TRAIANO OPTIMO AVG·GEE·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

IMPERATOR VIII
S C

HADRIANVS AVG·COS·IIIP·P·

EXERC·DACICVS
S C

D·N·HONORI
VSP·F·AVG·

TRIVMFATOR
GENT· BARB
KADPS

M·AYPHΛIOC
ANTONINOCCEB

IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM·COS·XI
CENS·PERP·P·P·

ANNONA
AVGVST·
S C

AVRELIVS CAESAR AVG PII F COS I

SC

IMP CAES TRAIANVS HADRIANVS AVG P M TR P COS III

RELIQVA VETERA HS NOVIES MILL ABOLITA
S C

IMP · CAES · DOMITIAN · AVG · GERM · P · P ·

COR
GERM·IMP·

M·ANTONINVS AVG·TR·P·X·X·VII

IMP·VI COS·III
S C
RELIG·AVG·

CONG II COS II

TI·CAESAR·DIVI·AVG·F·AVGVST·P·M·TR·POT·XXXIIX
S·C

IMP·CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·II

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP·CAES·L·AVREL VERVS AVG·

FELIC AVG·TR·P·XIII
S C
COS·II

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

S·P·Q·R·OPTIM O PRINCIPI
S C

L·AEL·AVREL·CO
MM·AVG·P·FEL·

VOTA SOLV·PRO SAL·P·R·
COS·VI·P·P·

ΑΥ·ΚΑΙ·Μ·ΑΥΡΗ
ΚΟΜΜΟΔΟ

ΕΚΤΩΡ
ΙΛΙΕΩΝ

DIVO TRAIA
NO AVGVSTO

ΑΥΤ·Γ·ΠΕCΚ·ΝΙΓΡΟΥ ΙΟΥCΤΟC CΕΒ·

ΚΑΙCΑΡΕΙΑC ΓΕΡΜΑΝΙΚΗC

SACRA ROMAN RESTITVTA

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA PVBLICA

QVATVOR ANNI TEMPORA, IN NVMMO REGIO MAXIMI PRECII IN FONTENOBILI.

EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS ANTVERPIAE, VIII. CAL. SEPT. ANNO M. D. LXIV.